

Mibe kerül a világnak a gazdasági krízis?

Irtta: Dienes László

Berlin, augusztus 6.

Azt szokás mondani, hogy a jelenlegi gazdasági világkrízis a túlzott mértékű krízis. Nehéz azonban megérteni a sok millió éhező és rongyos emberrel, hogy csak az a baj, hogy túl sok a gabona és a ruha. Annnyira sok, hogy el kell dobálni, el kell égetni, fagyasztásra alkalatlanná kell tenni. Mint ahogyan tényleg történik. Egyes kirívó eseteket nem ritkán hallunk idézni a jámbor polgár megőrködésére. Most azonban egy semmitől vissza nem riadó szakember megpróbálta összeállítani a listáját azoknak a gazdasági értékeknek, amelyeket az utóbbi időben a gazdasági krízis hatása alatt szándékosan megsemmisítettek, csak azért, hogy megakadályozzák az árak további zuhanását. A lista távolról sem teljes, de annál inkább tanulságos.

Az összeállító minden gyanun felül álló szakember, akinek az összeállítással nem voltak destruktív szándékai. Egy kormánytanácsos, neve dr. Nölle, Oppelnből és az összeállítás megjelent a „Werberundschau” című szaklapban.

Ime egy kis kóstoló belőle.

A Holland Kelet Indiai Társaság sok ezer métermázsas borsot bedobtatott a tengerbe, hogy az árak esését megakadályozza. Franciaországban megszámlálhatatlan hektoliter bort kiöntöttek, mert a bor ára olyan alacsony volt, hogy nem volt érdemes hordót beszerezni a termék elhelyezésére. Az amerikai Palm-Beachben (a milliommósok híres nyaraló helye), az autókerekeskedők szövetsége állandóan felvásárolja az eladásra kínált, használt autót, egymásra halmozza s leönti benzinnel s elégeti, hogy az új kocsik árát ne nyomják. A németországi porcellángyárosok gyártmányaik egy részét összetörtek, akkor is, ha azok egészen hibátlanok, nehogy a porcellán-árak a nagy kiadást miatt leessenek.

A brazíliai kávé-intézet elhatározta, hogy 60.000 zsák kávéát trágárának fog feldolgozni. Kanadában óriási téli vetésű buzaterületeket lelegettettek. Az indiai teauitványesek évek óta minden teatokról három levél helyett csak kettőt szednek s így remélik az 1930-as aratást 75 millió fonttal leszállítani. Amszterdamban gummitükrökkel elhatározták el a délamerikai államok elhatározták a gyapottal beültetett területek korlátozását s kisebb trágyázást, hogy az aratás gyengébb legyen. Az Egyesült-Államokban vagonszámra tüzelik fel a gabonát.

Az így elpocsékolott értékek milliárdok-ra rúgnak. Ilyen átvagypazarlás történik ugyanakkor, amikor másfelől milliók nélkülöznek a legszükségesebb életfenntartási eszközökért.

S mégis ez csak a sokkal kisebb pozitív része annak, amibe a világnak a gazdasági krízis kerül. Egy másik statisztikus, Wladimir Woycinsky kiszámította, hogy mibe kerül a világkrízis, negatív oldaláról nézve: mennyit veszít a világ a krízis miatt lecsökkent termelés folytán.

A krízis kezdetét 1929 októberétől számítja s a krízis által okozott veszteséget a krízist megelőző árakban számítja ki. A számításának alapja az ipari országokban az ipari termelés csökkenésének mértéke, agrár országokban az agrár kivétel csökkenése, melyekre bizonyos mértékű százalékokat hozzászav a kereskedelem, a forgalom stb. visszaesésére.

1929 októberétől 1930 decemberéig az ipari termelés visszaesett átlagosan Németországban 18, Angliában 19, az Egyesült Államokban 20 százalékkal. Az évi ipari termelés netto értéke kilett a krízis előtt: Németországban kb. negyven, Angliában harminc, az Egyesült Államokban 110 milliárd márkát. A krízisokozta lecsökkent termeléssel beállított veszteség 1930 decemberéig (25 százalékot még hozzá számítva a kereskedelem stb. veszteségére) Németországban tizenegy milliárd, Angliában öt, az Egyesült Államokban 32 milliárd márkát.

A folyó év vesztesége azonban ennél

még jóval nagyobb lesz. Az ipari termelés mindenütt még jobban visszament. A Konjunkturakutató Intézet kimutatása szerint az ipari termelés a következőképpen ment vissza már áprilisban: Németországban 32, Lengyelországban 32, Kanadában 50, Egyesült Államokban 29, Angliában 26 százalékkal. Ez azt jelenti, hogy ebben az évben a krízisokozta termelés-kimaradás következtében a nemzeti jövedelem csökkenni fog: Németországban 15–16 milliárddal, Angliában 10, az Egyesült Államokban 56 milliárd márkával. A három nagy ipari állam az év végéig a krízis következtében 110 milliárd márkát fog veszíteni.

E horribilis számhoz képest a többi államok veszteségei aránylag kis összegekre rúgnak, annak dacára, hogy újabb milliárdokat tesznek ki. Az összes európai-amerikai kultúrkörhöz tartozó országok krízisvesztesége az év végéig kb. el fogja érni a 150 milliárd márkát.

Ez a nettóveszteség, melyből már minden kétszeres számítás stb. le van számítva. Eloszlik e veszteség a népesség egyes rétegeiben, különbözőképpen: a munkanélküli, jövedelme teljes elesésében veszi észre; a munkás, bére redukálásában; a termelő, a hozam csökkentésében; a nagytőkés a profit, a dividenda leszállításában.

Ez a 150 milliárd óriási összeg: több, mint háromszorosa az egész világ aranykészletének s másfélszerese a világ egész bankjegyforgalmának. Németország 1931-ben egyedül kb. tízszeresét veszíti el a krízis által annak az összegnek, amit évente a Young-tervezet szerint fizetnie kell a vesztesége a krízis kezdetétől kezdve.

ve felül fogja mulni több milliárddal az egész jóvátétel mai értékét. S azt az ezer millió márkát, melyről az Egyesült Államok a Hoover-moratórium által lemondott, minden tíz napban elveszítik ipari termelésük csökkenése következtében.

Eddig még csak a világháború volt az, ami többre került az emberiségnek, mint a mai gazdasági krízis. Eelőleltekintve nem volt még katasztrófa vagy krízis, mely hozzá hasonló pusztulást hozott volna magával.

A termelési erők túlnőttek a termelési renden s produkció helyett pusztítanak. A világgazdaság vezetése láthatólag kicsúszott eddigi vezérei kezei közül és egyelőre semmi kilátás arra, hogy fordulat álljon be. Az értékpusztítás folyik tovább direkte és indirekte. S a fenti számok csak a közvetlen kiszámítható anyagi értékek pusztulásáról számolnak be: hogy mennyi lehet az lelkiekben, fájdalomban, nélkülözésben, kétségbeesésben, arról legfeljebb a munkanélküliek és az öngyilkosságok növekedő száma adhat némi fogalmat.

Duca szenzációs politikai kijelentései:

Maniuról A kormányról és Franciaországról

DUCA

Bukarest, augusztus hó 6

Duca, a liberális párt elnöke, aki a nyári szabadságát birtokán tölti ugylát-szik elérkezettnek látta az időt arra, hogy érdekes politikai nyilatkozattal maga felé terelje a figyelmet. Duca nyilatkozata a Curentul hasábjain jelent meg és kétségenkívül sok vitára fog alkalmat adni.

— Mi a véleménye elnök urnak — kérdezte az újságíró Ducától — Maniuról, a nemzeti parasztpárti elnökségtől való visszavonulásáról?

— Azt olvasom az újságokban, hogy Maniu rövidesen visszatér a pártja élére — felelte Duca. Ennek örülök — de nem csodálkozom. Örülök, mert ez az egyetlen természetes megoldás. De nem csodálkozom, mert sohasem hittem komolyan a Maniu visszavonulását. Az első perctől kezdve politikai, illetve taktikai lépésnek tartottam. De különben... nem is akarok beleavatkozni más párt belügyeibe. Engem csupán a nemzeti parasztpárt politikája érdekel és főleg az a politika, amelyet ez a párt Erdélyben folytat.

— Nézetem szerint megengedhetetlen, hogy minden elébünk tornyosuló nehézségre, vagy másszóval: Maniu minden népszerűségi-napfogatkozására az legyen a nemzeti parasztpárt válasza, hogy megindítják a harcot a „regatizmus” ellen.

— Milyennek látja elnök ur a politikai helyzetet és mi lesz a liberális párt álláspontja az ősszel meginduló politikai szezonban? hangzott az újságíró második kérdése.

— Bevallom, hogy a politikai helyzetet súlyosnak látom. Nem a felmerülő vagy felmerülhet politikai kérdések miatt, hiszen ezeket végeredményben mi magunk vezethetjük a helyes megoldás felé. Hanem súlyosnak tartom gazdasági okoknál fogva. A mi gazdasági helyzetünk a világpiac gazdasági szituációjával függ össze és az a néhány gazdasági kérdés, ahol önmagunknak kell dönteni, olyan szükreszabott lehetőségeket nyújt nekünk, ahol nem szabadna hibát elkövetnünk.

Es éppen ezért nagyon sajnálom, hogy a kormány nem hallgatott ránk, amikor például a gabona valorifikációs

törvényt elkészítette. A kormány ahelyett, hogy a külföldön jól bevált módszereket alkalmazta volna nálunk is, e helyett olyan megoldást választott, mely alkalmatlan arra, hogy mezőgazdaságunk sorsát megjavítsa.

— Mi a véleménye elnök urnak a felmerült különböző külpolitikai kérdésekről, az utóbbi időben már arról is beszélnek, hogy a kormány megakarja változtatni Románia eddigi külpolitikai orientációját?

— Nem tudom elhinni, hogy a Jorga-kormány komolyan gondolna Románia eddigi tradicionális politikájának megváltoztatására. Azonban azt meg kell állapítanom, hogy a kormány türe azt, hogy e kérdés körül egész vihar támadjon. A liberális párt megtámasztja hatatlanul hibe marad Románia hagyományos külpolitikai irányvezetéséhez. Nézetem szerint Románia nem változtat hat eddigi diplomáciai viszonyán, mely Lengyelországhoz, a kisantanthoz és Franciaországhoz fűzte. Sokkal mélyebbek, súlyosabbak azok az okok, melyek e viszonyt igazolják, semhogy valami változás is következhetne be e téren.

Elég ha rámutatok arra a szerepre, melyet Franciaország a világ politikai-gazdasági színpadán játszik, hogy mindenki beláthassa:

milyen súlyos eltévelyedés volna részünkről, ha Franciaországhoz való régi tradicionális viszonyunkon változtatni akarnánk.

Éppen ezért — folytatta Duca — nem is tudom elképzelni, hogy valaki komolyan gondoljon arra, hogy eddigi külpolitikai orientációnkon változtassunk. Teljesen jogos a kérésünk, amikor a kormánytól azt követeljük, ne engedje meg, hogy a külpolitikai kérdések körül olyan atmoszféra alakuljon ki, mely fontos állami szemponjainkat veszélyeztetheti.

— És mit gondol elnök ur — fordult az újságíró most utolsó kérdésével Ducához — várható-e ősze valami változás a politikában?

— Huszonöt éve vagyok politikus — gunyolódott Duca — de mindig őrizkedtem a politikai jóvendőmondóktól. Ne vegye rossz néven, de ma sem akarom magamra öltetni a jósló proféták tógáját...

Két hónap múlva jön Maniu

— mondotta Jorga, egy marosújvári küldöttségnek

Madgearu, Maniu és Vajda tegnap késő éjszakáig tanácskoztak Kolozsváron

Kolozsvár, augusztus 6

Ma délelőtt Kolozsvárra érkezett Madgearu volt miniszter, a nemzeti parasztpárt főtitkára. A pályaudvaron Maniu Gyula és szűkebb baráti körülete várt rá és onnan együtt hajtottak Boila Romulus lakására, ahol Vajda bevonásával, a késő éjszakai órákig tanácskoztak. A tanácskozásról semmi nem szivárgott ki.

A „Patria” mai száma egyébként feltüntetelt cikkét közöl. Eszerint nemrég egy küldöttség jelent meg Marosuj-

várról Jorga miniszterelnöknél Valenii de Muntéban, ahol arra kérték a miniszterelnököt, hagyja meg a marosújvári középiskolát. Jorga erre állítólag azt felelte, hogy most ez nehézségekbe ütközik, mert takarékoskodnia kell, de két hónap múlva Maniu jön kormányra

az erdélyiek Maniuját — és ő majd visszaadja az iskoláikat.

A nemzeti parasztpárt kolozsvári lapja Jorga elszólásából messzemenő következtetéseket von le.

MUSSOLINI meglátogatja a pápát

Róma, augusztus 6.
Nagy feltűnést kelt a Chiggi-palotából származó értesülés, amely szerint Mussolini a közeljövőben meglátogatja a Vatikánt és kihallgatáson jelenik meg a pápa előtt.
Mussolini látogatásának nagy politikai jelentőséget tulajdonítanak.

Október 1-ig be kell váltani a kék, lila és téglavörös színű 100 lejeseket

Bukarest, augusztus 6.
A Nemzeti Bank igazgatósága ma rendeletet adott ki, amelyben bejelenti, hogy a kék, lila és téglavörös színű 100 lejes bankjegyeket, amelyeket nagyrészt már kivontak a forgalomból, beváltja és azokat új bankjegyekkel cseréli ki. A Nemzeti Bank központi és fiókjai október 1-éig bezárólag cserélik ki a forgalomból részben már kivont 100 lejeseket, amelyek ezen határidőn túl elvesztik értéküket.

Miklós herceg nagyszabásu repülő- turára indul

Bukarest, augusztus 6.
Az udvari marsalli hivatalhoz érkezett értesítés szerint a brassói repülőgépgyárban elkészült az a repülőgép, amit Miklós herceg a maga személyes használatára rendelt, amely egyben a legelső eredeti román gyártású repülőgép.

Hírek szerint Miklós herceg ezzel a brassói gyártású géppel fogja a próbarepülések megejtése után meglátogatni Görögországot, Törökországot, Jugoszláviát, Csehszlovákiát, Lengyelországot és a Balti-államokat.

Zágon István:

TALÁLKA

Elmondotta pedig a következőket a Ház Ura.

Nem nekem. Általában senkinek, csak úgy magában mondta, gondolatban, az alatt az idő alatt, amíg a Ház Asszonyát várta az Oktogon-téren. A Kovács-kávéház előtt, ahová találkát adtak egymásnak fél hétre, pontban.

— Na, két perc múlva fél hét.

— Igazán jól tettem, hogy taxiba ültem, mert az ki van zárva, hogy itt tudtam volna lenni fél hétre autóbusszon, villamoson, vagy földalattin, vagy akár, ha ezt mind a három kombináltam volna is, akkor se. Nem, az lehetetlen, hogy husz perc alatt ideértem volna az Őlő-ut végéről, hiába, Pest nagy város.

— Nem mondom, sajnálom egy kicsit azt a két pengő hatvanát, amibe a taxi ideig került, inkább egy pár harisnyát vettem volna azon a pénzen, vagy valamit, mert nem tudom, hogy adnak-e már kettő hatvanért harisnyát? Á, ha adnak is, az biztosan csak olyan vacak lehet, jól tettem, hogy taxin jöttem, az ember legyen pontos, lám, ha nem taxin jövök, még most se lennék itt.

— Igaz, hogy azzal nem érek sokat, hogy már itt vagyok, mert az asszony még úgy sincs itt, pedig már öt perccel múlt fél hét, mégis inkább azt a harisnyát kellett volna megvenni.

— Ámbár, amikor a taxiba ültem, még nem tudhattam, hogy nem lesz itt fél hét, hiszen úgy haragudott, amikor mondtam neki, hogy cicukám, légy szíves most az egyszer egész pontosan fél hétre.

Első jelentés az ideai terméseredményről

A múltévinél gyengébb terméseredmény csak Beszarábiában van

Bukarest, augusztus 6.
A földművelésügyi minisztérium legutóbbi hivatalos kiadványának adatai szerint az ideai terméseredmények magasán felülmúlják a múltéviakat. Julius utolsó két hetében az aratás mindenütt sikeresen befejeződött, a megkezdődött cséplés eredményei pedig azt mutatják, hogy

az ideai buza minőségben jobb, mennyiségben több a tavalyinál.

A búzák általában 77–82 százalékosak,

a középtermés pedig hektáronként 20 métermázsa.

A múltévinél gyengébb terméseredmény csak Beszarábiában van, ahol a szárazság és a hideg szelek sokat ártottak. Az utóbbi hetek esőzése viszont Beszarábiában is megjavították a kukorica-átlagot, pedig már attól lehetett tartani, hogy a hosszú szárazság miatt a kukorica rége óta nem tapasztalt olyan eredmény lesz. Sokat használtak az esőzések a kukoricának Észak-Erdély területén is.

30 évi börtön két bűnügyben

Érdekes tárgyalások az aradi törvényszéken

Arad, augusztus 6.
Az aradi törvényszék csütörtökön délelőtt, rövid tárgyalás után, két tizenöt évi börtönről szóló ítéletet hozott.

Az első ügy közönséges rablógilkosság volt, amely már az első pillanatokban tisztán állhatott a bíróság előtt. Hammersmidt Mihály rovtomultu egyén az elmúlt év augusztusában vadállati kegyetlenséggel legyilkolta Höflinger N. özvegyasszonyt. A gyilkos rablói szándékkal hatolt be az özvegyasszony lakására, ez azonban tetten érte a rablót. — Hammersmidt Mihály attól tartott, hogy az özvegyasszony sikoltozására összeszaladnak a szomszédok és lehetetlenné teszik a menekülést. Ezért gyilkolt. A bíróság súlyosbított körülménynek tudta be, hogy a vádlott a gyilkosság után, mintha mi sem történt volna, felforgatta az összes szekrényeket s minden megfogható magával vitt.

A másik bűnügy háttérében már valóságos társadalmi dráma huzódott meg. A vádlott Matei Anna 41 éves falusi „szépség”, aki egy pásztorára után

baltacsapásokkal végzett a nálánál sokkal fiatalabb Marin Ivan nadabi tanítóval.

A tettes nem is iparkodott elleplezni borzalmas tettét, sőt menekülni sem próbált. A falusiak másnap reggel a tanító borzalmasan összeronsolt tetemét és a gyilkost ugyanabban a szobában találták meg.

A törvényszéki tárgyaláson Matei Anna, a ki a tanuvallomások szerint abnormis szexuális életet élt, azzal védekezett, hogy a fiatal tanító állandóan zsarolta.

A gyilkosság éjszakáján is pénzt akart kivenni a szekrényéből. Emiatt fogta el anynyira a düh, hogy magáról teljesen megfeledkezve, szinte önkívületi állapotban, felkapta az ágya mellett levő baltát és főbe ütötte szeretőjét.

Az első fejszecsapás után már nem emlékszik semmire, valószínűleg pillanatnyi elme-zavarában osztogatta a további halálos csapásokat.

A bíróság Matei Annát is 15 évi börtönnel sújtotta.

Érdekes javaslat a magyarországi pénzügyi válság elhárítására

Ne vegyék fel a hétmillió fontos kölcsönt, hanem minden
tehetősebb polgár adjon 400 pengő nemzeti ajándékot

Budapest, augusztus 6.

Magyarország politikai és gazdasági köreit az az érdekes memorandum foglalkoztatja, amit dr. Friedmann Ignác nyújtott be Bethlen miniszterelnöknek. A feltűnést keltő memorandum egészen eredeti megoldást javasol a magyar pénzügyi válság elhárítására. Indítványozza, hogy

az ország lakosságára újabb terheket róva nagy külföldi kölcsönt ne vegyék fel.

Ehelyett azt javasolja, hogy intézzenek felhívást az ország összes tehetősebb polgáraihoz, hogy

egyszer s mindenkorra adjanak fejenként 400 pengőt nemzeti ajándék címen az államnak.

Az így begyűlt pénzeket egy hármast bizottság, amelynek tagjai Popovics Sándor, Weisz Fülöp és Teleszky János lennének, nemzeti letétként kezelné. Ezt az összeget használják

lenc.

— Három perc múlva hét. Hát elég! Most az egyszer megmutatom neki. Itt hagyom! Nem vagyok én futóbolond kiadok két pengő hatvanát, amiért a legremekebb harisnyát kaphattam volna. De nem, én nem harisnyát vettem, hanem taxiba ültem, hogy el ne késsek valahogy és akkor ő odahaza a markába nevet, mert tudja, hogy nyugodtan elkészhet egy félórát, én ugyanis megvárom a Kovács-kávéház előtt.

— Hopp! Megmondtam én neki, hogy a Kovács-kávéház? — Nem az Abbazát mondtam neki véletlenül! Nem, biztos, hogy a Kovácsot mondtam, még kérdezte is, hogy melyik az a Kovács, de aztán eszébe jutott, hogy vacsoráztunk a Kovácsban egyszer a Kelemenekkel, amikor a Kelemenén az a palackzöld ruha volt és az a rettenetes kalap és én nem emlékeztem már a kalapra és ő meg azt mondta rá, hogy ugyan szíved, dehogy nem, hát amikor a Kovács-kávéházban együtt vacsoráztunk, szóval tudja, hogy a Kovács-kávéházról van szó.

— De hát akkor miért nem jön? Hét óra múlt három perccel és... Hopp, ott jön, persze, hogy a kék ruha van rajta a gallérral.

— Nem, ez nem ő, csak a ruhája és a gallérja, most már neki is jönni kell, mert az velem mindig úgy van, hogy először jön valaki, aki nagyon hasonlít és utána tényleg az jön, akit várok... Hopp, na most igazán... Nem ez megint ugyanaz a nő, én nem tudom, mit máskál ez annyit itt össze-vissza?

— Na, most vége, Most elmegyek! Még ezt a hatos kocsit megvárom és aztán elmegyek.

— Hát nem bánom, még megvárom azt a négyest is, ami a hatos mögött jön.

— És azt a hetest a négyes mögött, de többet nem.

fel azután azokra a célokra, amire a 7 millió fontot akarták felvenni.

Közgazdasági körökben természetesen nem tartják komolynak ezt a tervet, miután egyáltalán nem valószínű, hogy ilyen felhívás alapján össze lehessen hozni akkora összeget, hogy az a kölcsön felvételét feleslegessé tegye.

Budapesten péntek reggel újabb rendelet jelenik meg, amely igen szigorú rendszabályokkal megtiltja a magyar pengő kivitelét külföldre.

A további teendők elvégzésére egyébként a kormány által életrehívott 33-as bizottság lesz hivatott, amelynek — illetékes helyről nyert információink szerint — az lesz az első dolga, hogy megállapítsa azokat az enyhítéseket, amelyeket a jelenlegi bankzárlati rendszabályok megszüntése után, tehát augusztus 15-ével életbe lehet léptetni.

Nagy megnyugvást keltett a magyar fővárosban az a hír, hogy a francia és svájci bankok hozzájárultak rövidlejáratú hitelek meghosszabbításához.

Venizelos görög miniszterelnök Brassóba is ellátogat

Bukarest, augusztus 6.

Legutóbbi számunkban megírtuk, hogy Venizelos görög miniszterelnök augusztus hó közepén Romániába érkezik. A látogatásról, amit diplomáciai körökben sokféleképpen kommentálnak, de mindenfelől rendkívüli fontosságúnak tartanak, a román külügyminisztérium fél hivatalosnak tekinthető közleményt adott ki.

—E közlemény szerint a görög miniszterelnök augusztus 18-án érkezik Romániába és egyenesen Szinajába utazik, ahol délelőtti 11 órakor II. Károly király kihallgatáson várja. Venizelos ebédre is hivatalos lesz a királyhoz. Délután 5 órakor a kormány kimagaslóbb tagjai tanácskoznak a görög miniszterelnökkel, este 8 órakor pedig a Palace-hotelben bankett lesz a vendég tiszteletére, amit a miniszterelnökség ad.

Másnap, 19-én Venizelos Szinaja környékét tekinti meg és Brassóba is ellátogat. Azután Valenii de Munteni-be megy és Jorga szabadegyetemét tekinti meg. A romániai látogatást a bukaresti görög követségen rendezendő nagyobb bankett zárja be.

— Hatalmas földcsuszamlás a Regátban. Pitestiről jelentik: A Galescu község határában 2000 méter hosszú és 600 méter mély földterület meglazult s a hatalmas földtömeg borzalmas robajjal több, mint 100 métert csuszott s teljesen megsemmisítette két gazdának a házát és összes melléképületeit.

— Ghica külügyminiszter meglátogatta Lavalt. Párisból jelentik: A Párisban tartózkodó román külügyminiszter szerda reggel felkereste Laval francia miniszterelnököt, akivel huzamosabb ideig tárgyalt.

— Vagy talán autóbusszon jön? Lehet, hogy autóbusszon jön és én számár fejfel mindig csak a villamosokat nézem. Istent tudja, mióta máskál itt szegény az autóbusszmegállónál és keres engem...

— Nem máskál. Hét óra múlt nyolc perccel és sehose máskál, vajjon mi lehet ennek az oka? Az Istenért, csak nem?

Most aztán három perc leforgása után a következő lehetőségek villantak át a Ház Urának csikorgó agykerekeit között: Nem kapott villamost, izemzavar. Valaki jött és nem tudta elküldeni, még most is ott ül a nyakán. Telefonálni kellene, hogy mi van? De hátha az alatt, amíg én odabem a kávéházban telefonálok, ő megérkezik, nem talál engem itt, azt hiszi, hogy rossz helyre jött és máshova megy? Ámbár az is lehet, hogy valamelyik gyerek... A kisebbik ma reggel nagyon csendes volt, talán csak nem? Vagy az is lehet, hogy ő... Talán amikor felszállt a villamosra, olyan gyenge bokája van... Vagy az autóbussz. A multkor egy autóbussz felszaladt a járdára, három súlyos sebesült... Vagy körmenet jött közbe... Esetleg cserkészek, vagy katonaság... De az is lehet, hogy nagyon el volt már késve szegényke és félt, hogy morogni fogok és taxiba ültem és csak olyasmit ne olvasna az ember a lapokban, hogy örült sófőrr a volán mellett... Jaj, Istenem, Istenem, Istenem...

Ebben a pillanatban vidáman, illatozsan és rendkívül nyugodt léptekkel szállt le egy egész közönséges hatos villamosról a Ház Asszonya. Elegáns könnyedséggel libegett át az uttesten és elfogulatlanul szolt:

— Szervusz, szívem, remélem, elég pontos vagyok? Mi? hogy rögtön fénylőre? Az lehetetlen, biztosan rosszul jár az órád. Nem? És már régen vársz? Érdekes...

A németek heroikus erővel igyekeznek talpraállani

A szabad bankforgalom első két napja a legsímábbban telt el

Tizenhatedikén a tőzsdék is megnyílnak

Berlin, augusztus 6.

A német események homlokterében a vasárnap lezajló népszavazás áll, ami annál érthetőbb, mivel általános vélemény szerint ezen a népszavazáson nemcsak a Brüning és a porosz kormány sorsa fog eldőlni, de

kétségtelen, hogy a népszavazás eredménye döntő befolyást fog gyakorolni a világpolitika legközelebbi eseményeire is.

A népszavazás eredménye feletti jóslásokba bocsátkozni nem lehet. Az első hetekben egyenlő ellenfelek küzdelmének látott a körülötte folyó harc, némi előnyökkel a Braun-kormányának megbuktatására törekvő szélsőséges pártok javára. Az utolsó héten — egyes verziók szerint a kommunista párt módosított magatartása folytán — mintha Braun javára billent volna a mérleg. Ha ezek a kilátások valóra válnak s a népszavazás Braun-kormányára, azaz a jelenlegi parlament feloszlatása ellen fog szavazni, ez a közéletben haladó mérsékelt pártok politikai súlyának a nagymértvű megerősödéséhez fog vezetni.

A porosz népszavazásnak természetesen a külföld is óriási jelentőséget tulajdonít. Olyannyira, hogy baseli jelentések szerint

az ott tanácskozó pénzügyesek topábi határozataikat illetőleg várakozó álláspontra helyezkednek, mindaddig, amíg a népszavazás eredménye ismeretessé válik.

Az Echo de Paris szerint, a nemzetközi pénzügyesek magatartását most a porosz választók döntik el. Ugyanezen lap véleménye szerint, ha a népszavazáson a szélső jobboldal győz, akkor az általános moratórium minden valószínűség szerint elkerülhetetlen.

Míg a külföldön megszakítás nélkül folynak azok a tárgyalások, amelyek a rövidlejáratu hitelek meghosszabbítása révén legalább a jelenlegi helyzet stabilizálását célozzák, addig belföldön a bankok megnyitása után mindent elkövetnek a normális gazdasági forgalom helyreállítására.

Öröndetes megállapítás, hogy a szabad bankforgalom első két napja minden tekintetben a legsímábbban bonyolódott le.

A betétek kivétele semmivel sem volt nagyobb a rendesnél, sokan visszavonták a már előzőleg bejelentett pénzigényléseiket.

A bankforgalom megindítása után, a német gazdasági körökben most a tőzsdék megnyitásának a gondolata foglalkoztatja. Beavatott forrásból nyert értesülések szerint

az összes német tőzsdék kapuit tizenhatedikén megnyitják.

Ugyanakkor természetesen a német kormány nem riad vissza attól, hogy újabb szükségrendeletekkel helyenyaljon a gazdasági életbe, ha ezt az ország érdekei úgy kívánják. Hindenburg legújabb ilyen szükségrendelete felhatalmazza a birodalmi kormányt arra, hogy szükség esetén a közéleti ügyvezetést zsirogyesületek és hitelszövetkezetek érvényben levő alapszabályait megfelelően módosítsa, ilyen intézményeket szükség szerint létesítsen, megszüntessen, vagy fuzionáltasson. Ezzel párhuzamosan pedig megtiltja ezeknek az intézeteknek, hogy közületek részére hiteleket folyósítsanak.

A németek heroikus erőfeszítésekkel igyekeznek tehát talpraállni ugyanakkor azonban a külföldi bankárok tárgyalásai egyre újabb és újabb nehézségekbe ütköznek. Luther ismeretes szavazási tervét a rövidlejáratu hitelek kérdésében csupán az angolok tették minden különösebb kikötés nélkül magukévá, az amerikaiak a visszafizetések időtartama és a kamatok magassága tekintetében akadékoskodnak. A svájci bankárok meg egyenesen hallani sem akarnak semmiféle kötelezettségről s fenntartják maguknak a jogot arra, hogy németországi betétjeiket bármikor visszavonhassák. A holland bankárok egyrésze szintén húzódzik attól, hogy a németeknek nyújtandó segítségen részt vegyen s a jelek eze-

rint ennél fogva a holland bankároknak is csak egy hányada vesz majd részt az akcióban.

A Daily Herald jelentése szerint mind-ezekben az ügyekben MacDonald és Stimson a hét folyamán újabb megbeszéléseket kezdenek, amelyeknek célja az angol-amerikai felfogás egyeztetése, a hitellező államok közötti differenciák likvidálása, hogy Németországot feltétlenül lélegzethez juttassák.

Itt említjük meg, hogy a Luther indítványának felülvizsgálására kiküldött amerikai bankbizottság ismételt kihangsúlyozza, hogy a Luther-javaslat csak egészen időleges segítséget jelenthet, a végleges megoldást azonban csak a jóvátételi probléma teljes revíziója hozhatja meg.

Közben az egész világon nagy feltűnést és óriási aggodalmat kelt az angol font állandó esése.

A porosz kormány felhívása a vasárnapi népszavazással kapcsolatosan

Legújabb jelentések szerint a porosz kormány kötelezte az összes lapokat arra, hogy első oldalon, feltűnő betűkkel közöljék a kormány alábbi felhívását, amit Braun miniszterelnök kormánya nevében intézett az ország lakosságához.

„A szélsőséges bal- és jobboldali pár-

tok, az acélisakosok és a kommunis-ták, természetellenes párosodással a halálos ellenségek egymással karöltve, népszavazásra hívják fel a lakosságot. Jelszavuk: a porosz országgyűlés feloszlatása, amire márciusban amugyis sor kerülne. A két szélsőséges párt jól tud-

Florescu postavezérigazgató nyilatkozata szerint:

A sorsjegygyanus leveleket csak a címzett jelenlétében szabad felbontani

Bukarest, augusztus 6.

Ismeretes, hogy ismételt kormányrendelet tiltotta meg a külföldi sorsjegyek Romániában való terjesztését s ezzel kapcsolatban a posta is rendeletet kapott, hogy a tiltott sorsjegyeket tartalmazó leveleket kobozza el. A rendelet végrehajtására vonatkozólag nem adtak ki pontos utasításokat s így érthető, ha az utóbbi időben rengeteg panasz merült fel a posta ellen amiatt, hogy rendszeresítette a levelek felbontását, illetve cenzurázását.

A tömeges panasz miatt a Lupta szerkesztősége kérdést intézett a postaigazgatósághoz. Florescu Banu vezérigazga-

tó a következő felvilágosítást adta:

— Közismert, hogy újabb törvényrendelet tiltja meg a külföldi sorsjegyek terjesztését Romániában. Ez különben eddig sem volt szabad s hogy mégis vígan folyt, az azzal magyarázható, hogy a postának nem volt ellenőrzési joga. — Most azonban rendeletünk van, hogy a külföldről érkező „sorsjegygyanus” leveleket figyeljük. Nem igaz azonban az, hogy ezeket a leveleket önhatalmulag fel is bontjuk. A posta csak annyit tehet, hogy a gyanus levelet feltartóztatja s aztán a címzettet beidézve előtte bontja fel.

Elkerülhetetlennek látszik az országos péksztrájk

Bukarest, augusztus 6.

A pékek fölháborodása, amely a kenyérbélyeg-rendelet miatt tört ki, az előjelek szerint országos pék-sztrájkká női ki magát.

Az Országos Pékszövetség bukaresti központi szervezete augusztus kilencedikére országos kongresszusra hívta össze a kereskedelmi és iparkamara helyiségébe a pékek kiküldöttjeit.

Ez a kongresszus határozza el majd az országos sztrájkot, aminek szükségességét a pékszövetség vidéki szervezetei már leszögezték.

A pékek erőteljes mozgalma és országos tiltakozása azonban nem látja meg a kormányt, amelynek elhatározott szándéka, hogy

a kenyérbélyeg-rendeletet tüzőn-vízen keresztül végrehajtsa.

Bukarestben Marinescu rendőrprefektus személyesen vezette azt a razziát, amely a kenyérbélyeg ellen renitenskedő és a rendeletet kijátszó pékek ellen irányult. A rendőrprefektus és kísérete két napon keresztül reggel 4 órától 7 óráig razziázott végig a pékműhelyeken és üzleteken s a következőket állapította meg: a legtöbb pék a bodegák, kocsmák és vendéglők számára szállított kenyerekről elsikkasztja a kötelező bélyeget. Megállapította a rendőrprefektus azt is, hogy néhány pékmég a kórházak számára szállított kenyeret is bélyeg nélkül küldte ki. Ugyanakkor azt is leszögezte a

ja, hogy a választások lefolytatása december előtt ugysem volna lehetséges. De nem is ez a céljuk. Céljuk ellenben az, hogy felborítsák a jelenlegi államrendet és a maguk szélsőséges felfogása szerinti államrendet állítsanak a helyébe. Ha a mostani rendszer tönkretételéig a két szélsőséges párt együtt is haladna, bizonyos, hogy azután egymás mellére térdelnének a fasiszták és a bolsevisták. Ez a két párt azt akarja lerombolni, amit 1918 romjain sikerült felépíteni. A porosz kormány bűnnek és lelkiismeretlenségnek minősíti ezt a törekvést és meg van győződve arról, hogy a leadott szavazatok őt fogják igazolni.”

A porosz kormány felhívása mély hatást keltett az egész országban.

Brüning kancellár és Curtius külügyminiszter szerda este a Nord expresszel elindultak Berlinből, hogy eleget tegyenek Mussolini meghívásának.

Hivatalos beállítás szerint a római tanácskozásoknak nincsen különösebb jelentőségük s azokon csupán a két állam miniszterei minden kötelezettség nélkül kísérelék nézeteiket az aktuális problémákkal kapcsolatosan.

BEFEJEZŐDÖTT A HAGAI DÖNTŐBÍRÓSÁGI TÁRGYALÁS.

A német-osztrák vámunió kérdésében a hágai döntőbíróóság szerdán befejezte a nyilvános szóbeli tárgyalásokat. Az utolsó ülésén Scialoja olasz delegátus még egyszer felszólalt s kijelentette, hogy a mikor a vámunióval kapcsolatosan rámutatott multikori beszédében a háborús veszélyre, ezt nem mint az olasz érdekek, hanem, mint a világbéke védője tette.

Tekintve azt az óriási anyagot, amit a bíróságnak még át kell tanulmányoznia, a jelentések szerint csak augusztus végén kerül sor a döntés meghozatalára.

Eckener és a Lenin-rend

Berlin, augusztus hó 6

Az orosz szovjetkormány legutóbbi északarkai utja elismerésül a Lenin-renddel tüntette ki dr. Eckener-t a „Graf Zeppelin” parancsnokát. Az érdemrend átnyújtásakor Eckener kérte a szovjet berlini követét, tekintsen el a dekorálástól, mert elve ellen van, hogy bárholnan jövő kitiüntetések elfogadjon.

Nagy vihar a magyar nemzetgyűlésen

Budapest, augusztus 6.

A Ház csütörtöki ülésén nagy vihar tört ki Peyer szociáldemokrata képviselő beszéde körül. Peyer rendkívül éles tónusban kritizálta a kormány működését és szemére vetette a nagy nyomort és munkanélküliséget, amely az országban uralkodik. A beszéd olyan hangú volt, hogy azt Bethlen miniszterelnök maga is lázításnak minősítette a folyósón. Peyer beszédére Krüger válaszolt, aki hangoztatta, hogy a sebeket nem mutogatni, hanem gyógyítani kell.

Telefon 518 „MODERN MOZGÓ” BRASSO

Ma csütörtökön Jobb. mint a Zwei Herzen in 3/4 Takt! Ma csütörtökön

Ragyogó sláger, a legcsodásabb német éneklő, beszélő-filmoperette:

»Liebeswalzer«

Lillian Harvey és Willy Frisch

a slágerek-slágere főszerepeiben

Pazar kiállítás, királyi milió. csodás muzsika.

Magyar feliratok

Szebb, mint „Két szív egy keringőben”!

Western beszélőgép

Következő szennázós hangostilimünk!

Néma ellenség

A vadon állat-királyainak izgalmas, élet-halál harcai. A film cselekménye Alaska hőmezőin játszódik le, tőszerepeit pedig a Sarkvidék névtelen hősei, a rézbőrűek játsszák

A Bulgáriában lezuhant repülőgép multimilliomos utasának különös története

Foond amerikai bankár inkognitóban Színájába jött boldogságot keresni és most leólmozott vagonban utazik Hamburg felé

Bukarest, augusztus 6.

A Konstantinápolyból jövő keleti expressz furcsa különvagonnal futott be a bukaresti Gara de Nord állomásra. A különkocsi ablakai misztikusan le voltak függönyözve, bent pedig, a plüss-székeken, keresztbehelyezve egy leólmózott koporsó feküdt.

A vonatkísérő személyzet csak annyit tud a szállítmányról, hogy egy szerencsétlenül járt gazdag bankár viznek haza Konstantinápolyból Amerikába. A vasuti kocsi Hamburgba van címezve, a halott neve pedig a fuvarlevélben röviden feltüntetve így hangzik:

J. Barcaley, Newyork, United States of Amerika.

Miközben a keleti expressz halottutasa iránt érdeklődünk, egy ismert bukaresti fezőr érkezik a perronra Komoran megvizsgálja a vasuti kocsit.

Talán ismeri az elhunytat — kérdjük diszkrétén ismerősünktől —, hogy ennyire érdeklődik iránta?

Ne is kérdezze. Nagyon is közelről. Még ma is átkozom a napot, amikor azt tanácsoltam neki, hogy repülőgépre üljön...

A keleti expressz néma utasa tehát a bulgáriai repülőkatasztrófa áldozata... Most már értjük az összefüggést.

A bukaresti fezőr pedig gondterhes arccal, suttogó hangon mesél. Szinte hihetetlen történetet mond el Mrs. Barcaleyról, a tragikus végű multimilliomos bankárrol.

Mrs. Barcaley keleti regénye pedig így kezdődött...

A SZINAJAI KASZINÓK MILLIÁRDOS VENDEGE...

Egy szép napon egy elegáns, jómegjelenésű ur szállt ki a színajai pályaudvarra befutó expressz hálókocsijából egy lenyűgözően fiatal és elbűvölően szép leány társaságában. Az érkező vendégek Színaja legpompásabb szállodájába robbantak, ahol közös szobát béreltek.

Mrs. Barcaley és ... feleségem, Mrs. egy jó hangzású angol női név követte.

Ami a foglalkozást illeti: bankár Newyorkban. Készpénze 20 ezer francia frank és 2000 dollár, továbbá a világ összes bankjai által kiállított csekkek... százmillió lejes értékben.

Mrs. Barcaley tehát hétróbbas amerikai milliárdos volt, aki valósággal megszokott otthonából, hogy a milliók utáni hajszában elfáradt idegzetét a messzi keleten csillapítsa egy csinos hölgy társaságában, akiről csak a legbenfentesebbek tudták, hogy nem a felesége.

Igy került az amerikai metropolis világbankárja Romániába. Mrs. Barcaley és csodaszép „felesége” hamarosan a legelőkelőbb színajai körök kedvenc tagjai lettek. Nappal séták a parkokban és a zöld fenyvesszel borított lankákon, éjszaka pedig a rulett-asztal mellett élvezték a korlátlan szabadságot a boldog amerikaiak.

Az amerikai multimilliomos bankárnak egyetlen tényleges és belső barátja volt Színájában, a bukaresti fezőr, aki tudta, hogy nem Barcaleynek hívják, mint ahogy az az utlevélben fel van tüntetve, hanem igazi neve Mrs Foond és csak azért választott álnévet, mert félt, hogy a legmesszebb fekvő keletre is el talál jutni Amerikában tartózkodó feleségéig, a Színájában töltött boldog napok híre...

AMERIKAI BANKÁR, AKI FEL ROMANIÁNA L KELETEBBRE MENNI.

A napok percként repültek a színajai Eldorádóban. A rulett szerencsésen forgott, a két titokzatos amerikai pedig forrón szerette egymást. Sokan meg is irigyelték a boldog párt és csodálkoztak azon, hogy férj és „feleség” oly forrón ragaszkodnak egymáshoz, mint valami jegyben járó fiatalok.

Egy nap azonban furcsa dolog történt, amely — ha nem ismernénk az események tragikus végét — természet-snek tűnne. Mrs. Barcaley, illetve Foond legbensőbb embere, egy szép napon Kelet misztikus szépségeiről kezdett beszélni a bankárnak.

Csodálom, hogy nem unják még ezt a Színaját — mondotta a fezőr. — Ha már itt van a Fekete-tenger tőszomszédságában, meglátogathatná a csodálatos Keletet is.

En bizony jól érzem itt magam —

válaszolta boldogan a bankár.

De talán mégis csak nem ártana, ha kiruccannának egy kicsit legalább Konstantinápolyig.

A bankár azonban hajthatatlan maradt. Főleg a hosszú vonat-ut miatt irítozott nekiindulni a keleti kiruccanásnak. A bukaresti fezőr azonban újabb indítvánnyal hozakodott elő:

Nagyszerű repülőjárt van Konstantinápoly felé. Mindössze pár óra — és fáradtan nyugodtan elhagyhatjuk.

A bankárt csábítani kezdte az utazás izgalmak. Még mindig vonakodik. Az amerikai hölgy azonban temperamentumossabb és már csomagolni kezd. Lázasan készülődnek az utra. A lány, minden aggodalmat igyekszik elhessegetni.

Az amerikai azonban lehanggolt volt... Furcsa előérzetek gyötörték...

A BABONA-SZÉRIA.

Este már utrakészen állnak. Elhatározták, hogy hajnalban autón indulnak Bukarestbe. Reggel felébrednek. A bankár megnézi az óráját és megrökönyödve látja, hogy az aranyperetű és mindig kifogástalanul működő amerikai óra megállt.

Babonás vagyok, nem utazom... — mondja az ismerősének, aki azonban fölényesen legyint kezével.

Naiv amerikai képzelődés. Az óra azért állt meg, mert valószínűleg nem volt felhúzva. Semmi köze sincs az uthoz. A babona soha sem mond igazat.

.....

PÁRISI BESZÉLGETÉS BIRÓ LAJOSSAL,

Vélemény az erdélyi írókról, a beszélőfilmről, irodalomról és egyebekről

aki most Párisban filmezik és vágyakozva gondol arra a regényre, amit megírni szeretne

Páris, augusztus

Nincs benne semmi amerikai. Ez az első impresszióm Bíró Lajostól, amint itt ülök vele szemben, a Montparnassé egy csendes mellékutcajában levő hotel szobájában.

Hiába Hollywood, meg a filmváros! Blöffes légköre, hiába a stúdiók lázas ritmusa, Amerika, Berlin, — a többi metropolis, — ahol Bíró Lajos éveket töltött, — ő mégis megmaradt erősen európainak, — udvariasnak, egyszerűnek.

Homloka felett a haj már erősen őszülő, de tekintetéből változatlanul sugárzik a fiatalos lelkesedés. Egész lényében pedig van valami kedvesen bölcselő és finoman szomorkász. — Ezt különösen akkor érezni, amikor „haza” beszél. Mert ezzel kezd:

— A magyar író sorsa mindig súlyos és nehéz volt. De most különösen, ebben az atmoszférában termelni, szépet és jót kihozni, szinte lehetetlen. Így annál bámulatraméllóbb az, aki ma valamit produkál. Mert érdeklődéssel követem a mostani magyar irodalmat, a fiatalokat és mindent elolvasok.

— Az erdélyi írókat is ismeri?

— Igen, őket is. Nem is hiszi, mennyire megragad néha egy-egy írásuk. Sokat, majd mind-egyiket fel kellene említenem: Gulácsy Irént, Tabéryt, Kacsót, Nyírő Józsefet. Mintha ezek az írók Erdély földjéből valami különös zamatot hoztak volna ki. Annyi édes van bennük, — úgy duzzad és sarjad ki egy-egy írásukból az ősi tehetség.

— És mi van az Ön irodalmi munkájával? Miért hagyta fel teljesen? Hiszen az utóbbi éveket rengeteg új benyomásaira, — írói képzelete is erősen reagálhat.

Bíró Lajos szivarjának füstfelhője után néz, mintha annak fátyola mögött látná régi irodalmi sikereinek emlékeit és jövő terveinek körvonalait.

— Irodalmi munka? Ismétli. Témám, anyagom lenne elég, az eljövendő 140 esztendőre. Csak idő kellene hozzá, idő, mely az enyém, — esetleg csak 6 hónap, — hogy megírhasam azt a regényt, melyre oly régóta készülök.

Ahogy ezt mondja, megállapítom, hogy mégis van valami amerikai Bíró Lajosban. És pedig a munkatempója. Mert Bíró kora reggeltől késő estig künn dolgozik Joinville-ben, a Paramount filmgyárban. — Ezért is, hogy

A bankárt azonban még mindig rendkívül izgatja az óra-eset. Valami belső izgalom gyötri.

Igy érnek Bukarestbe, ahonnan rövid pihenő után — ugyancsak autón a repülőállomás felé robognak. Az országut, közvetlenül a repülőállomás mellett vasúti sinen vezet keresztül. Mikor az autót akar haladni a sinen leeresztik a sorompót. Valami tehervonatot várnak. A vonat azonban késik. A bankár ideges. Leszáll az autóból, a pályatestre megy és ott sétál fel és alá. Egyszerre azonban felsikolt: a cipője beleszorult a sinék közé és addig rángatta azt, amíg a gummi-sarka letört.

Idegesen, most már szinte remegve az autóhoz rohan és kiadja a parancsot:

— Vissza Színájába. Letört sarok, újabb babona. Félek az uttól... Rossz előérzeteim vannak.

Barátnője azonban most már hallani sem akar a visszatérésről. Kapacitálja és Mrs. Foond enged a rábeszélésnek. Pipera, repülőter, Kivonszolja a „Cidna” hatalmas utasszállító gépét.

A szerelmes amerikai pár pedig a fellegek szárnyán elindult a keleti ismeretlenségbe...

A LEZUHANT REPÜLŐGÉP.

Mintegy hat órával a repülőgép elindulása után Bukarest város utcáin rendkívüli kiadást ordítanak a rikkancsok. A rendkívüli kiadás, amely valósággal fölrázta a fővárost nyári tespedéséből egy

.....

borzalmas katasztrófa részletfoslányait kürtölte világgá. A Rador távirati iroda egy Szófiából keltezett híre volt, amely így hangzik:

„Ma délután a „Cidna” nemzetközi repülőtársaság személyszállító repülőgépe Szófia közelében lezuhant. A repülőgép Bukarest és Konstantinápoly között közlekedett. A repülőgép utasai, akiknek nagyrésze külföldi állampolgár volt, szenné égett. További részletek hiányoznak.”

Igy hangzott tehát az első távirat. Reggelre pedig megérkeztek a részletek, amelyek megdöbbentő valóságban tárták fel a keleti regényhősök borzalmas tragédiáját.

Szemanuk állítása szerint a repülőgép még csak nem is lángett, amikor zuhanni kezdett. Földet érve azonban a benzintartály ferobban. Az összegyűlt bulgár parasztek saját szemükkel látták azt a borzalmas haláltusát, ami a repülőgép belsejében folyt le.

Az utasok a zuhanás pillanatában rá sem eszméltek arra, hogy katasztrófa történt. Az ajtóhoz rohantak, amely azonban erős acélszerkezettel be volt zárva. A parasztek, az égfele csapó lángoszlopok között borzadva nézték végig az utasok haláltusáját, akik, mint valami kalitkába zárt madarak tehetetlenül vergődtek a vaspáncéllal lezárt repülő-kazetában.

Nőt is láttak a repülőgépben. Talán a szép amerikai missz volt...

Miután a lángok elűltek, az utasszállító repülőgép romjai között két egymáshoz lapuló, megszenesedett holtestet találtak:

...a milliomos bankár és csodaszép fiatal barátnője volt...

TRAGIKUS HAZATÉRÉS.

Foond bankár romantikus keleti utazására a Sors tett pontot. Szerelmest bulgár földön temették el, a milliárdos bankár tetemét, pedig a hatóságok intézkedésére az orvosok bebalzsamozták és leplombált fémdobozban vonatra tették.

Az Orient-expressz első osztályu utasa, külön kocsit kapott.

Seres Miklós.

sőbbiségét, létjogát? — Stiker, nagy stiker, — de mégse azt eredményezte, amit a néma film rajongói vártak. Ugy vagyunk vele, mint a villanyvilágítással. Szép volt, amikor régi udvarházakban, karos gyertyatartókban lobogott a fény. De ma nem tudnánk villany nélkül élni! És ki gondol a rotációs gépek korában a lapos nyomásu betűkre? — Mindenesetre, a hogy és amit a beszélő film ma kihoz, az nem végtelen kialakulás. Ez keresés új stílus, új lehetőségek felé, amely könnyedebb, természetesebb. Az új lehetőségekben benne van az, hogy pl. hány szindarab van, amelyet néma filmnek még elképzelni sem lehetne, — és, amely beszélőben nagy siker.

Azután szóba kerülnek a francia, német, orosz filmprodukciók. Az orosz Eisenstein, Poduokin, — meg a franciák előretörése, most pl.: René Clair, a „Millió”-val. És megint irodalomra terelődik a beszélő. Hogy a franciák milyen különös, furcsa nép és a zsenialitásában is van valami kiszámíthatatlan; néha évtizedekig hallgatnak, — azután hirtelen fel-tűnik egy szenzáció. Különböző az utolsó két legnagyobb irodalmi eseményének Bíró Lajos egy angol könyvet tart. — Huxley: „Point and Contre point”-jét, mely értékben, súlyban, — talán Thomas Mann „Varázshegye”-vel” hasonlítható csak össze.

Jó hallgatni. Bíró Lajos, mély, zengő hangon előadott, okos mondanivalóit, — de nem akarok visszaélni türelmével, — hisz az idő későre jár és neki kora reggel Joinvilleben újra kezdődik a munkanapja.

Mándy Ilona

Ujabb letartóztatás Aradon, a feketeszesszel kapcsolatban

Arad, augusztus 6.

Az aradi feketeszessz ügyével kapcsolatban csütörtökön reggel újabb szenzációs letartóztatás történt. Az ügyészeg beidézte Weiszberger Mór közismert szeszkereskedőt, a Weiszberger cég belfagját, aki az ellene felhozott vád szerint tudott szökésben levő Sándor nevű fiabarcamistásairól.

Weiszberger Mór kihallgatása nem tartott sokáig. Az öreg kereskedő minden különösebb vallatás nélkül

beismerte, hogy fia egyizben az 51 literrel szóló szeszbarcát 5102 literrel javította ki, később hasonló módszerrel a 41-ből csinált 4100-at.

Többszöri hamisításról nem tud miután fia nem közölt vele minden üzleti ügyet hanem a legtöbbször maga intézkedett.

Weiszberger Mór beismerő vallomása után az ügyész kihirdette a letartóztatás végzést, amit az öreg kereskedő sirv vett tudomásul.

MILYEN LEGYEN AZ OTTHONOM?

Hírek

Töröm a fejemet

Detektio (kedélyesen):

Tudja, öregem, most milyen nő-
ta jött dívatba?
— Milyen?
— Feketeszesz éjszakája...

★

— Nincs több munkanélküliség
Bukarestben — írja a kormány fél-
hivatalosa. Úgy látszik, ez is any-
nyira igaz, mint az, hogy nincs töb-
bé kopasz fej.

— MAROSVÁSÁRHELYEN HATÓSÁGI-
LAG SZABÁLYOZTAK A KENYÉRÁRAKAT.
Marosvásárhelyről jelentik: A városi tanács
ma egy rendeletet küldött az összes pékek-
hez, amelyben a kenyérárakat határozza meg.
Ezerint a barna kenyér kilóját három, a fél-
fehér kenyér kilóját hat, a fehér kenyér ki-
lóját pedig hét lejben állapították meg.

— UJABB RAPID-VONATOT ÁLLITA-
NAK BE. Bukarestből jelentik: A vasúti ve-
zérgazgatóság szeptember 10-től kezdődőleg
újabb Rapid-vonat beállítását rendelte el. Az
új vonat Bukarest és Kisinev között közle-
kedik és az eddigi gyorsvonati menetidőt két
órával rövidíti meg.

— EMBERCEMPÉSZET AMERIKÁBA.
Newyorkból jelentik: Ismeretes, hogy az
utóbbi időben mennyire megnehezítették az
Egyesült Államokba való bevándorlást. Még-
is, a szigorú rendelet dacára, Newyorkban
megállapították, hogy százezzerrel gyarapodott
az illegális uton bevándorolt idegen állam-
polgárok száma, akik a leggyafurtabb mó-
don jutottak be a hajóról az Egyesült Álla-
mok területére. A bevezetett vizsgálat megál-
lapította, hogy a visszaélést a bevándorlási hi-
vatalban követték el. Rövidesen le is tartóz-
tattak három magasrangú hivatalnokot, akik
rendszeresen üzték a bevándorlók csempészé-
sét.

— A REGATBAN AGYONLÖTTEK EGY
RABLÓT. Bukarestből jelentik: A dornavatrai
csendőrségnek hosszas hajszá után sikerült
egy katonaszökevényekből alakult kétfagu
rablóbandát ártalmatlanná tenni, akik közül
Gheorghe Isachit a dulakodás során megölték,
Constantin Apetrit pedig elfogták. A banda
életbenmaradt tagja a csendőrségen számos
rablást vallott be.

Amortizációs kölcsönöket

városi házakra lej értékben, 10—40
évi időtartamra folyósítottunk.
Kolozsvári Népbank és Zalog Hitelintézet R. T.
Szép-utca 1. Szg

Gáz- és forrcsővek,

továbbá fürdőszoba-berendezé-
sek legolcsóbb beszerzési helye.

„Armatura” r. t.
Brassó, Malom-u. 1. (Kut-u. sarok).

Havonta

25.000 lej
kereset!

FIGYELEM! Magánvevőkörrel
rendelkező ügynökök (kezdők
is) ajánlatokat a lap brassói
kiadói hivatalába küldjenek
2167. szám alá.

— FELVÁGTA EREIT, MERT NEM TUD-
TA ADÓJÁT KIFIZETNI. Bukarestből jelen-
tik: Tegnap délelőtt Hering Mihály 48 éves
cipészmeister ültetésében megjelentek az adóbe-
hajtók és 8000 lej hátrálékos adóért végrehaj-
tást fogantatosítottak. A cipészmeister tiltakoz-
ni kezdett, de, miután látta, hogy minden el-
lenkezése hiábavaló, a szomszédszobába ro-
hant és felvágta ereit. A zuhanás zajára a lel-
kiismeretes hivatalnokok is abbahagyták a
munkájukat s a mentőkkel a kórházba vitet-
ték a szerencsétlen embert, akinek állapota,
a nagy vérvesztés következtében, komoly
aggodalmakra ad okot.

Már a pénzügyminiszter is meg- elégette az adóbehajtás erdélyi módszereit

„Nem kell kegyetlenkedni, mert az
káros és árt az állam tekintélyének”

Bukarest, augusztus 6

Egyes bukaresti lapok közlése szerint
a pénzügyminiszterium bizalmas utasi-
tást küldött a vidéki pénzügyigazgatóság-
oknak.

Ebben a bizalmas utasításban azt köz-
li a pénzügyminiszterium, hogy az or-
szág minden részéből,

de különösen Erdélyből beérkező pa-
naszok szerint a kincstár képviselői
tulzott könyörtelenségekkel végzik az
adóbehajtásokat, úgy annyira, hogy

a parasztnak igavonó állatjait, a kis-
iparosnak pedig kenyérkereső szer-
számjait is elárverezik.

Az adóbehajtások ilyen mérvű hajszó-
lása — állapítja meg a pénzügyminis-
terium, — káros és az állam tekinté-
lyének is árt. A pénzügyminiszterium
őhajtja, hogy az állam bevételei fokozot-
tabban folyjanak be,

helyteleníti azonban a kegyetlenke-
dést,

amivel a tulbuzgó közegek az adóala-
nyok életlehetőségeit is megölik.

A gabonaexportőrök

küldöttségileg kérték sérrelmeik orvoslását

A földművelésügyi
miniszteriumban ére-
lyes rendszabályokat
helyeztek kilátásba a szabotáló vámhivatalok ellen

Bukarest, augusztus 6.

A Gabonaexportőrök Szindikátusa nevében
csütörtökön délelőtt nagyobb küldöttség ke-
reste föl a földművelésügyi miniszteriumot.

A küldöttség előadta és okmányokkal is bi-
zonyította, hogy a határok melletti vám-
hatóságok nem respektálják kellőleg a ga-
bonaértékesítésről szóló törvény rendelkezé-
seit s nemhogy könnyebbé tennék, hanem
még megnehezítik a gabona exportálását.

A törvényben biztosított vagononkénti 10
ezer lejcs prémiumot vagy egyáltalán nem
fizetik ki, vagy csak késedelmesen, amivel

rengeteg kárt okoznak az exportnak.

A küldöttség a minisztertől megnyugtató
választ kaphatott, mert a kihallgatás után
a Szindikátus elnöke a következő nyilatkoza-
tot tette tudósítónk előtt:

— Szó sincsen arról, hogy az exportőrök
sztrájkolni akarnának. Sok hiba és visszaélés
történt a határokon belüli vámhatóságok részé-
ről, a miniszter ur azonban megígérte a gyors
orvoslást. Panaszuink eredménye, hogy az
egyik vámspektort már fel is függesztették.
Reméljük, hogy a jövőben semmi baj sem
lesz.

A Principesa Mária kapitánya és a hajótörött kolozsvári diákok

A feketetengeri kaland hősei megérkeztek és elbeszélték
négy napos kálváriájukat

Bukarest, augusztus 6.

Az a történet, amelyről a Fekete-
tengeri kaland című dráma két hőse, Spor-
t és Florica Puscáriu kolozsvári egye-
temi hallgatók, akik, mint ismeretes, még ju-
lius 29-én Konstancából csónakkirándulást
rendeztek, miközben a viharos tenger hullá-
mái elsodorták a csónakot. Napokon ke-
resztül a legfantasztikusabb hírek keringtek
a csónakkirándulás hőseiről, míg végre Kon-
stantinápolyból érkezett jelentések szerint,
négy napi hanyattlét után, egy angol hajó
a nyílt tengeren fedélzetére vette a két hajó-
töröttet.

Ma délelőtt a Cacafaró nevű olasz keres-
kedelmi hajó fedélzetén Konstantinápolyból
Konstancába érkezett a két hajótörött, akik
az alábbiakban eszelik négy napos Fekete-
tengeri kalandjukat:

— Rövid csónakkirándulást akartunk tenni
a part mentén, amikor a tenger hirtelen há-
borogni kezdett. Olyan hatalmas hullámok
vettek körül, hogy már semmit sem láthat-
tunk. A hullámok vadul hajtottak bennünket
a nyílt tengerre. Négy napi reménytelen
hánykolódás következett a nyílt tengeren. Ir-
tózatlan éhség kínozott bennünket és még az
volt a szerencsénk, hogy a csónak fenekén ta-
láltunk egy üveg vizet, amit egy legutóbbi
kirándulásunk alkalmával, véletlenül felejtet-
tünk a csónak fenekén. Végre négy napi ir-
tózatlan szenvedések után találkoztunk egy
angol hajóval, amely Oroszországból jött
Konstantinápoly felé és ez vett fel bennün-
ket a fedélzetére... Konstantinápolyban az-
tán egy olasz kereskedelmi hajó a Cacafaró
haza hozott bennünket Konstancába.

A két hajótörött hazaérkezéseivel kapcsola-
ban vizsgálat indult meg a Principesa Maria
román hajó kapitánya ellen. A Principesa
Maria, a román kereskedelmi flotta legna-
gyobb egysége, három nappal ezelőtt érke-
zett meg Konstancába és így

minden valószínűség szerint a nyílt tenge-
ren ennek a hajónak találkoznia kellett
polna a két hajótöröttel.

A kikötőben az eltűntek ismerősei és jó-
barátai megröghanták a Principesa kapitá-
nyát, az iránt érdeklődve, hogy nem találko-
zott-e a nyílt tengeren a két hajótöröttel. A
kapitány tagadó választ adott, de a matrózok
elmondák, hogy igenis,

láttak egy csónakot vergődni a nyílt ten-
geren, azonban olyan nagy volt a vihar,
hogy nem tudták a hánykolódó csónakot
megközelíteni.

Konstancában óriási felháborodást váltott
ki az a tény, hogy a Principesa Maria ves-
zni hagyja a két román hajótöröttet és, ha
véletlenül nem jön arra az angol Sewgopol,
ugy menthetetlenül a tengerben lelik halálu-
kat.

— Agyonlőtte magát egy erdélyi szí-
nész Budapestben. Tudósítónk táviratoz-
za: A Hűvösvölgyi-uton ma délelőtt
agyonlőtte magát Moricz Sándor huszon
kétéves színész. Moricz sokáig Erdélyben
játszott különböző társulatoknál, majd
Budapestre jött, itt azonban nem tudott
elhelyezkedni. Nagy nyomorában és
végső-kétségbeesésében határozta el ma-
gát az öngyilkosságra. Azonnal meghalt.

C. H. Neustädter

DROGÉRIA, ILLATSZERTÁR ÉS FÉNYKÉPÉSZETI SZAKÜZLET
BRASSO.

Augusztus 16-ától megint dusan felszerelt rak-
tár és figyelmes kiszolgálás.

— AKINEK SZAZ TOJÁSÉRT KELLETT
MEGHALNIA. Brailából jelentik: Négy hó-
nappal ezelőtti rejtélyes körülmények között
tűnt el Radu Costache gropeni gazda birtó-
káról egy Constantin Trifan nevű szegény
juhász, akinek minden ingósága mindössze
száz darab tojás volt. A gazda szemet vetett
a tojásokra, de, hogy célját elérhesse, elha-
tározta, hogy a juhászt elteszi láb alól. Va-
csorára hívta meg Trifant s mikor a juhász
a bőségesen kínált bortól lerészegedett, több
késszurással megölte, hulláját pedig egy zsák-
ba rejtve, elásta. A falu lakosságának feltűnt,
hogy Trifant nem látják az utóbbi időben.
A csendőrség is kérdőre vonta a gazdát, aki
azt a felvilágosítást adta, hogy a juhász az
Eforia bank tanyájára szegődött el. Minthogy
a csendőrség a hamis adatok alapján nem birt
lényegesebb nyomra bukkanni, újból letartózt-
tatta Costachet, aki most megtörtén vallotta
be tettét, sőt az elásott hulla helyére is rá-
vezette a csendőrséget. A gyilkost beszállíto-
ták a törvényszék fogházába.

★ ELVESZETT Brassóban, a sétatéri zene-
pavillon előtti padon egy fekete retikül. Be-
csületes megtaláló jutalom ellenében adja le
Bede-üzletben, Vasut-utca 36.

— Eltemették a Marosvásárhelyen öngyilkossá
lett nagyváradi iparművésznőt. Marosvásárhelyről
jelentik: Beszámol-
tunk arról a tragikus halálugrásról, a
mellyel Deutscher Paula itt nyaraló
nagyváradi iparművésznő dobta el ma-
gától az életet. A szerencsétlen fiatal le-
ányt ma temették el itt nagy részvét mel-
lett. Mint a vizsgálat megállapította,
Deutscher Paula azért követte el tettét,
mert nem birta elviselni, azt a tudatot,
hogy édesanyja menthetetlen beteg. Vé-
tes főorvosnál is azért járt, hogy azírát
érdeklődjön, nem lehetne-e mégis tenni
valamit édes anyja érdekében. Deutscher
Paula nem tudta, hogy hiába jár, mert
édesanyja néhány nappal előbb már
Nagyváradon meghalt. Az öngyilkos
leány holttestét nem boncolták fel.

— Sátrakban táboroznak a riporterek
a beteg Edison háza körül. Newyorkból
jelentik: West Orangeból érkező értesü-
lések szerint Edison — bár még mindig
kritikus az állapota — lényegesen job-
ban érzi magát és remény van a nyolc-
vannégyéves feltaláló felgyógyulására.
Az Edison-ház körül rengeteg riportert
tartózkodik, akik sátrakat ütöttek fel ott
és lesik a betegágy mellől kiszivárgó hi-
reket. Edison, amikor csak egy kicsit
jobban érzi magát, az ágy szélére ül és
szivarozik.

ORVOSNÁL.

— Hallja, ember, magának a boká-
ja ki van ficamodva. Mióta?

— Két hete.

— Hallatlan! Miért nem fordult
mindjárt hozzám?

Mert akármilyen bajom van, a felesé-
gem azt mondja, hogy elsősorban szok-
jam le a dohányzásról.

— Hány elsőéves iratkozhatik be jövő
évre a magyarországi egyetemekre. Bu-
dapestről jelentik: A kultuszminiszteri-
um kiadta azt a rendeletet, amely a jó-
vó tanévre megszabja az egyetemekre
felvehető elsőévesek számát. A rendelet
szerint a budapesti tudományegyetem
350 jogászt, 200 orvostanhallgatót, 300
bölcsezt, 400 közgazdászt és 270 mű-
egyetemi hallgatót vehet fel az első év-
folyamra. A szegedi, debreceni és pécsi
egyetemek 550 joghallgatót, 190 orvos-
tanhallgatót, 210 bölcsezt, 60 természet-
tudományi és 70 hittudományi szakos
hallgatót vehetnek fel.

— A PARISI DIVAT augusztusi száma
megjött. Női-divat, gyermek-divat, ingyen ké-
zimunka melléklet, irodalmi rész és háztartá-
si tudnivalókat tartalmaz. A legjobb magyar-
nyelvű divatlap, ára csupán 40 lej. Vidékre
portóval a pénz előzetes beküldése mellett 45
lej. Brassói Lapok könyvosztálya.

C. H. Neustädter

DROGÉRIA, ILLATSZERTÁR ÉS FÉNYKÉPÉSZETI SZAKÜZLET
BRASSO.

Augusztus 16-ától megint dusan felszerelt rak-
tár és figyelmes kiszolgálás.

Augusztus 9-én

— Nehéz székelésben szenvedők, akiknek az agyvertódulás, a fejfájás és szivdobogás, az emésztési zavarok és különösen a végbélbajok teszik az életet nehezzé, igyanak reggel és este egynegyed pohár természetes „**Ferenc József**” keserűvizet. Klinikai vezető orvosok igazolják, hogy a **Ferenc József** víz műtétek előtti és utáni időszakokban is nagyértékű hashajtónak bizonyul. A **Ferenc József** keserűviz gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Egy biharmegyei orvos öngyilkos lett Budapesten. Tudósítónk jelenti: Az itteni Nemzeti Szállóban tegnap moriummal megmérgezte magát dr. Reichenbach József biharugrai orvos. Beszállították a Rókus-kórházba, ahol az ő folyamán meghalt. Bátyjához, Reichenbach Béla egyetemi tanárhoz írott levelében, anyagi okokkal indokolja tettét.

— A TÖNDÉRÜJAK magyar kézimunka-ujság augusztusi száma már kapható. Ára 45 lej. Vidékre portóval 50 lej. Brassói Lapok könyvostálya.

— Palesztinai jelenések szerint az országban rendkívüli feszült a helyzet és újabb arab-zsidó konfliktus kitörésétől tartanak. A távolbaeső zsidó kolóniák a rendőrség védelmét kérték. A hatóságok vezetői magukhoz kérték az arab és zsidósajtó vezetőit és felszólították őket, hogy a kölcsönös lázítást szüntessék be. A helyzet sokban emlékeztet az 1929-iki incidensek előtti atmoszférára, mégis minden remény megvan arra, hogy a hatóságok ezuttal csírájában fojtanak el minden megmozdulást.

— **FOGHUZÁS A HITTERÍTÉS SZOLGÁLATÁBAN.** W. Strong délafrikai misszionárius érdekes levelet írt a leytoni fogtechnikai iskolának, ahol maga is megtanulta a misszió-telepre való elutazása előtt a foghuzást és a rossz fogak kezelését. Megírja levelében, hogy milyen nagy hálával tartozik az iskolának fogásztudományáért, mely nagy segítségére van hittérítő munkásságának sikerében is. A bennszülöttek százával mennek a hittérítőtelepre rossz fogak kezelése és kihuzása végett. Különösen a fájdalom nélküli foghuzás ébresztett bennük nagy hálát az angol misszionáriusok iránt, akiket azelőtt csak nehezen lehetett rábirni arra, hogy megismerkedjenek a missziótelep munkájával.

— A **Nautilus** elindult a Spitzbergák felé. Bergenből jelentik: A „**Nautilus**” tengeraltatójáról, amely tudvalegőleg a jég alatt akar az Északi Sarkhoz eljutni, tegnap Bergenből kifutott a Spitzbergák felé. A „**Nautilus**” parancsnoka reméli, hogy meg tudja közelíteni a sarkvidéket.

— Ne élesztgessenek, ne boncoljanak s az újságírók ne csináljanak belőlem szenzációt. Budapestről jelentik: Dobis Anna hatvanhárom éves gyógyszerész, lakásán gázzal megmérgezte magát. Az öngyilkos három bucsulevelet hagyott hátra, egyiket a mentőknek, a másikat a rendőrségnek, a harmadikat az újságíróknak. Ezekben a levelekben a gyógyszerész azt kéri, hogy ne élesztgessék, ne boncolják és a lapokban ne csináljanak belőle szenzációt.

— **Ellopott koffer.** Vakmerő tolvajlás áldozatul esett tegnap a brassói állomás Szabó Julia magyarországi lakos. — Szabó Julia a II. osztályú váróteremben tartózkodott, s ott volt egy nagy bőröndje is, amelyben mintegy 100 ezer lej értékű ruhanemű és holmi volt. Egyszerre észrevette, hogy a bőröndje hiányzik, azaz egy hasonló, de teljesen üres bőrönd áll a helyén. A rendőrség bevezette a nyomozást a vakmerő tolvaj kézrekerítésére.

— **Tízezer rendőr a vásárnapi berlini népszavazáson.** Tudósítónk jelenti: A berlini karhatalom nagy előkészületeket tesz a vásárnapi népszavazásra, amelyen tudvalegőleg a birodalmi gyűlés feloszlásáról fognak dönteni. Egyedül a fővárosban tízezer rendőr fog utcai szolgálatot teljesíteni. A többi városokban hasonló karhatalmi gondoskodás történik.

— Közel hárommillió munkanélküli van Londonban. Tudósítónk jelenti: Egy most megjelent statisztika közli, hogy Londonban július közepén 2 millió 713 ezer munkanélküli volt. Ez a szám hetszázszázernél több, mint egy évvel és negyvenezernél több, mint egy héttel ezelőtt volt.

A kolozsvári mentősorsjegy

— Hőgutától meghalt nyolc francia katona. Reimsből jelentik: Az itteni gyakorlóterén súlyos szerencsétlenség történt. A nagy hőség következtében nyolc katona hőgutát kapott és a gyakorlat folyamán kiszenvedett.

— **ERDÉLY UTJA NAGYMAGXAR-ORSZÁGTÓL — NAGYROMÁNIAIG** cím alatt Mikes Imre tollából lapunkban leközölt óriási feltűnést keltett munka könyvalakban is megjelent. A rendkívül szép kiállítású, két kötetből álló könyv ára füzve 160 lej, aranyozott vászonkötésben (egybekötve) 200 lej. — Kapható a Brassói Lapok Könyvostályaiban.

— **Időjárásjelentés.** Budapestről távirozzák: A Meteorológiai Intézet jelentése szerint igen meleg idő várható, nyugaton esetleg zivattal.

— **ARTATLAN EMBEREKET VADOLTAK AZ UJSZÉKELYI PAPNÉ GYILKOSAI.** Annak idején az egész Erdélyt bejárta az ujszékelyi özvegy papné meggyilkoltatásának híre. A sajtót hosszabb időn át foglalkoztatta ez a rettenetes bűneset, melyben eleint a hatóságok is csak tapogatóztak. A nyomozás rendjén mindenféle kombináció merült fel, míg végre aztán kézre kerültek Boldizsár Mátyás, Sós Titi Mózes és Ötvös Feri János cigányok, akikre aztán reabizonyult a gyalázatos cselekedet elkövetése. A notórius gyilkosok eleinte úgy igyekeztek magukat menteni, hogy ráfogták Máthé Zoltán magántisztviselőre és Gy. Buzogány Samura, hogy ők bérelték fel a tett elkövetését. A bírói vizsgálat tisztázta a cigányok vallomása alapján meghurcolt emberek ártatlanságát és minden kétséget kizáróan megállapította, hogy Máthé Zoltán és Gy. Buzogány Samu távol állottak a bűnténytől, hogy a cigányok valótlant állítottak, mikor őket a dologba bele akarták keverni. Ép ezért a székelyudvarhelyi törvényszék ügyészsége 1918. sz. vádiratában csak a cigányok ellen emelt vádat, míg Máthé Zoltán és Gy. Buzogány Samu ártatlanságát kihangsúlyozva, velük szemben mindenféle eljárás beszüntetését indítványozta.

— A **VAJDAHUNYADI ALGIMNAZIUMOT NEM SZÜNTETIK MEG.** Megírta már a B. L., hogy Jorga újabb tizenkét iskolát szüntetett meg. A felsorolt iskolák között szerepelt a vajdahunyadi algimnázium is. Értesülésünk szerint nem a vajdahunyadi, hanem a bánffyahunyadi algimnázium megszüntetését határozták el.

Keleti levelek

Irja: Baktay Ervin

India gazdagabb régi műemlékekben, történelmi és építészeti jelentőségű monumentumokban, mint bármely más tája a világnak. Nem csoda: évezredek váltakozó kulturái és civilizációi, uralkodói, népei és vallásai hagyták az utókorra köberőtt alkotásaikat. Pedig az emlékek legnagyobb része nyomtalanul elpusztult a századok viharában. Hol van ma már Hasztinápúr, a Kauravák legendás fővárosa, hol Indraprasztha, a nagy Judhisthira, alapítója — melynek már csak a neve él Delhi egyik városa helyén, — hol Csandraguptának, Nagy Sándor birodalomalkotó tanítványának egykor messzeföldön híres székhelye? És annyi más Még romjaik is eltűntek a föld színéről, legfeljebb egy-két kő, néhány megkövesült gerendadarab a föld mélyén emlékezteti az „Archeological Department of India” ásató tudósait a hajdan eleven, népes és ragyogó városokra...

De még így is tele van India földje a Régmúlt páratlan emlékeivel: kétezer esztendő kövei hirdetik nagy emberi akaratok emléktét, az afghán határhegyektől le egészen Ceylon smaragdzigetéig. Ha a művészi tökély szempontjából mindeneken felülemelkedik is az aránylag új Tádzs Mahál (XVII. század), ez a „kőbefaragott könnycsepp” a mohamedán építészlet legfelségesebb alkotása: eredetiség s a kivitel monumentális nézőpontjából semmimé mulja felül az ellorai sziklatemplomot, a Railász-Mandirt.

Hindu építmény ez — ha ugyan építménynek lehet nevezni. Mert nem az. Az építőművészet itt a szobrászat eszközeit vette igénybe. De mondjuk el előbb, mi legyen ez az ellorai sziklatemplom.

A hinduk szemében mi sem szentebb, mi sem dicsőbb a Kailász égbenyúló, hófödte csúcsánál. A Himalája magas begyláncában emelkedik ez a hegyfok, tibeti területen. De hívó hinduk ezrei zarándokoltak és zarándokolnak még ma is az isteni hegy elé. Mert a Kailász Sívának, a hindu Szentháromság (Trimutri) pusztítva megújító isteni Személyének otthona. Ott, az elérhetetlen hótömegek csúcsán, felhők kárpitja mögött trónol a Nagy Isten (Mahadéva, Mahésvara) az ő hófehértestű hitvesével, Párvati-val, aki a Hegy Leánya. A hegy csúcsa tövében trónol

el a Mánasza-tó — a szent zarándoklás célpontja, melynek partjára — midőn halandó láb lépése nem zavarja meg a tulvilági csöndjét — alászáll játszadozni enyelegni az isteni Pár: örök példaképe minden párosságnak, mert elválaszthatatlan, félig férfi, félig nő megtestesülésben jelenik meg a Nagy Isten egyik manifestációja, az Ardhanári...

A hindu képzeletre ez a szimbólum és Mahadéva otthona, a Kailász, mélységes benyomást tett. Siva templomai egész Indiában nem egyebek, mint a Kailász-hogy építészeti utánpéldázása, stilizált másolatai. A híres gópuram-tornyok — amelyeket a nyugaton pagoda néven ismernek — egytől-egyik az istennel, félistenekkel, tündérekkel és szent állatokkal benépesített Kailászt ábrázolják.

Hanem ezek mind építmények a szó szoros értelmében. De az ellorai templom nem az: hegy, szirt-tömeg maga is, akár csak mintaképe, a Kailász-hegy. Ezért is adták neki kifejezetten a Kailász-templom nevet.

Pedig messzebb van a Himalájától, mint akár Budapest Páristól. Lenn a Dél, a Dekkan földjén áll. Hajderábád (Hyderabad) államában, a Csandor hegység szívében.

Nem könnyű elérni s ezért a téli évadokban Indiába özönlő idegen turisták közül csak igen kevesen sanáják rá magukat az ellorai kirándulásra. Pedig nagy kár, mert az ellorai Kailász-templom a maga nemében páratlan az egész világon és megérdemelné, hogy a világcsodák közé sorolják. — Különben ma már autóval aránylag fáradság nélkül elérhető Bombayból, de ez nagyon költséges paszsió. Egyébként Aurangábád városa felől lehet legjobban megközelíteni, autóval, vagy autóbusszal, viszont Aurangábád félreeső vasúti szárnyvonalon fekszik és csak többszörös átszállással, sok lebzseléssel, idővesztéssel juthat oda az utas.

Aurangábád maga is érdekes hely. Az utolsó alapítónak nagy Nagymogul. Aurangzeb, alapította a XVII. század végéig. Egyik érdekessége az ugynevezett Bibi Makbara („Az Úrnő Siremléke”), mely nem egyéb az ágrai Pádzs Mahál miniatűr utánpéldája.

6.000.000
bacillus
egyetlen
légyen!

Legyek terjesztik a tifusz, gyermek-hasmenés, skarlát és egyéb életveszélyes betegségek csirait. Piszkos helyeken szaporodnak és nőnek, bacillusok közt élnek — azután pedig megfertőzik eledelünket és számos betegséget okoznak. Védekezzünk a halál e hordárai ellen — permetezzünk Flit rovarirtót.

Flit hatására elpusztul légy, szünnyog, bolha, moly, poloska, tetű, hangya, svábbogár és mindezek petéi. Flit-permet megöli a rovarokat — de emberre ártalmatlan. Könnyen alkalmazható. Nem hagy foltot. Flit nem tévesztendő össze más rovarirtókkal. Követeljük a Flit katonával díszített sárga kannát a fekete sávval.

Permetezzünk

FLIT

rovarirtót

Plombált Flit-kanna kísérje az utánsatot.

52.

India csodája: az ellorai sziklatemplom

— **Vizbefulladt ezer kínai.** Sanghaiból jelentik: A Jangcse-folyó áradásának ezer áldozata van. Az egyes vidékek tavakhoz hasonlítanak. A hajléktalanok száma meghaladja az ötvenezretet.

★ **XII. REICHENBERGI MINTAVÁSÁR.** 1931. augusztus 15—21. Vízumnélküli bentetés. A vásár látogatói azokból az országokból is vizum nélkül léphetik át a határt, amely országokkal még fennáll a vízumkényszer. A határátlépés a vásárigazolvány alapján történik, amelyet az illetékes csehszlovák konzulátus hivatalos pecséttel lát el, míg a visszautazás előtt a vásár rendezősséggel láttamoztatni kell.

— **India hetven éves exalkirálya feleségül vette titkárnőjét.** Londonból jelentik: Lord Reading, India volt alkirálya, házasságot kötött titkárnőjével, Charnad kisasszonnyal. A véglegén hetvenéves.

— **ELŐFIZETŐINK** kísérjék figyelemmel a címkéjükön feltüntetett lejáratot. A lap zavartalan expedálása érdekében gondoskodjanak idejében a lejárt előfizetés megújításáról s ha akár postán, akár megbízottunk útján megújították az előfizetést, figyeljék meg, hogy 8 napon belül az új lejárát szerepel-e a címkén. Ellenkező esetben közvetlenül a kiadóhivatalban kell reklamálni.

— **A csikszeredai posta nem tudja kiszolgálni a közönséget.** Tudósítónk jelenti: A csikszeredai közönség hónapok óta panaszkodik, hogy az érkező magyar nyelvű táviratok megértése teljes lehetetlenség, annyira rosszul veszik le azokat a postán. A dolog magyarázata az, hogy a távirati osztály vezetésével megbízott tisztviselők egyáltalában nem tudnak magyarul írni. Azt hisszük, nem lehet nyomósabb panasz, sőt vád egy postahivatal ellen, mint az, hogy nem tudja kiszolgálni a közönséget. Csikszereda elvárhatja, hogy a magyar nyelvet ismerő hivatalnokok szolgálják ki. Elég borsosan megfizetik a táviratozást, nem tarthatnak még külön írásmegfejtőket, hogy érkező távirataikat meg is érthessék.

★ **BIKSZAD GYÓGYFÜRDŐ,** Erdély Karlsbadja, a hurutosok Mekkája, nyitva június 1-től. Ivó-kúra, szénsavas fürdők, hidegvíz gyógyintézet, inhalatórium és strandfürdők. Állandó fürdő-orvos, vasut, posta, táviró helyben. — Elsőrendű diétás konyha, napi pensio 160 lej. — Orth. izr.-nak kóser vendéglő. Prospektut díjtalanul küld a fürdőigazgatóság, Baia-Bicsad, jud. Satmar.

III-ik huzása!

Tessék a szabadság kétélű kardja, éljenek vele!

— mondja Mavrodi vezérigazgató a veszélyes új színházrendeletéről

Bukarest, augusztus 6.
Adtál, uram... de nincs köszönet bennél. Ismét adott, nem elvett a kormány, azonban megint úgy, hogy nem örülhetünk neki. Akár a híres kisebbségi államtitkárság esetében. A szándék pedig talán, sőt csaknem biztosan, jó s csupán azon mulik minden, hogy újból elfelejtették, megkérdezni, hogyan vennék a legszívesebben azt, amit adni akarnak?

Jorga és emberei nyílóan nem értenek az adakozás, az ajándékozás művészetéhez, mint ahogy sok balkezes ember van, akinek folyton kalamitásai, galibái keletkeznek, mihelyt figyelmeskedik. És csak amiatt, mert nem akarja, vagy nem tudja kipuhatólni, milyen formában, hogy és mint volna kellemes, örömdetes a „kedveskedése.”

Az új kisebbségi színházrendeletre vonatkozik, amit mondtunk. Arra az első pillanatra tetszetős, szinte megkapó rendeletre, amely tegnap jelent meg a Monitorul Oficialban és amelyet már szösz szerint is ismertettünk.

Ez a rendelet, — Al. Mavrodinak, a színházak és operák új vezérigazgatójának első aktusa a kisebbségi színjátszást illetően, — tudvalevőleg egyenjogúságot biztosít a kisebbségi színművészet számára a többséggel, amennyiben kimondja, hogy a magyar színházrendelők is ugyanolyan feltételek mellett juthatnak koncesszióhoz, mint bármely román színházi vállalkozás. Bárki kaphat színjátszási engedélyt, aki megfelel az általános törvényes előírásoknak és akit a színházügyek vezérigazgatója erre érdemesnek, alkalmasnak ítél. Nincs különbség!

És a meghatározatlan számú színházvezérigazgató, ott és akkor játszhat, ahol meg tud erre nézve egyezni az illetékes városi hatóságokkal, amelyeket csak annyiban köt meg a rendelet, hogy havonta nyolc napra kötelesek a turnézó román társulatok részére fenn tartani színháztermüket.

Szóval: hajrá! — aki bírja, marja! Szemesnek áll a világ... csak marakodjanak minél többen, hivatottak és hivatatlank, idealisták és üzérek, a szerencsétlen kisebbségi magyar színházi kultúra testén, amelyet már amugyis elnyűtt a sok hangzatos, de többnyire csunya önérdéktől, kalózkodástól vezetett „életmentés.”

Éppen manapság, amikor az élet szükségességei minden vonalon szabályozást, racionalizálást követelnek meg, a magyar színházra — valószínűleg a kisebbségi sors keserű ironiájaként — rászabadítják a „szabad verseny” farka-hadjáratát. Nem kérdezik előzetesen, mit szólnak hozzá, kívánják-e, jó lesz-e? Nesze nektek egyenlőség, persze, ahogyan mi alkalmazzuk, a ti véleményezésetek nélkül!

— Az új rendelettel a szabadság — elismerem — kétélű kardját adtuk a kisebbségi magyarság kezébe. Ha nem fog tudni bánni vele, az nem az én hibám lesz!

Nem erőszakoljuk tovább a dolgot. Mavrodi szentül hiszi, hogy rendelete nagylelkű ajándék, amit nem akarunk kellőképpen értékelni.

Másra tereljük a szót. Megkérdezzük, felvett-e a fővárosi Teatrul National idejű műsorába valamilyen magyar darabot is?

— Az Ember Tragédiáját ebben a szezonban feltétlenül bemutatjuk. Goga beígérte, hogy rövidesen elkészül a fordításával, amelyből már csak kevés van hátra a befejezésig. Természetesen mindent el fogunk követni, hogy a darab a neki kijáró legnagyobb szerepben kerüljön színre nálunk is s ha szükséges és lehetséges lesz, elkérjük a pesti díszleteket és rendezőt.

Hogy egyébként mással is illusztráljam mennyire a jóakarát és a megértést vezet, házzal kapcsolatban megemlítem, hogy eltöröltem azt a megszorítást, amely szerint a magyar színházrendelők minden idejében bizonyos számú román darabot is elő kellett adnia. Ezt a kötelezettséget ugyanis ostobaságnak tartottam. Ha akad jó román darab, azt ugyanis játszani fogjuk, mert a közönség kívánja, mint ahogy a mi színházaink egy másuttan játszik a Molnár, Fodor és más magyar szerzők darabjait.

Érdeklődünk még a magyar állampolgárságu színészek további játszási lehetőségéről.

— Az eddigi feltételek mellett a jövőben is jöhetnek, de megkívánom, hogy ajánlólevelet hozzanak Grogorcea budapesti követünktől. Ez csak érthető, nemde?

A végén már mindent érthetőnek és indokoltak találtunk. Még azt is, hogy a kormány kértlen nagylelkűséggel szabad vadászterületnek nyilvánította a kisebbségi magyar színházi kultúra sívárá letarolt mezejét. Más vonatkozásban bezzeg nem ilyen bőkezű és szabados.

Még megérjük, hogy ezután amiatt szaladnak a Népszöveghez mert teljes szabadságot és egyenjogúságot nyújtunk Önöknek! — kacagott ismét a hosszú, de tulajdonképpen meddő vita-intervju végén, meglehetősen kajánossággal, Mavrodi vezérigazgató, aki — meg kell azért adnunk — nagyon derék, kedves kolléga. Reprezentáns, szép ember, sajnálhatja a Viitorul, hogy elvesztette!

k. s.

Perbeszédék a sepsiszentgyörgyi feketeszesz-bünpörben

Papadopol ügyész elmondja, hogyan foglalkozott a feketeszeszeseivel

Sepsiszentgyörgy, augusztus 6.

A sepsiszentgyörgyi feketeszesz-per ma délelőtti tárgyalásán a vád- és védőbeszédre került sor. Papadopol ügyész állt először szólamra. Azzal kezdte beszédét, hogy azon az emlékeztetőn, amikor a jelenleg bíróság előtt álló vádlottakat letartóztatták, hivatalból jött éppen és beteg és fáradtan haladt a városka főterén, ahol szembetalálkozott Popa Joan szeszkereskedővel, Sepsiszentgyörgy jelenlegi polgármesterével. — Papadopol ügyész panaszkodott, Popának, hogy nem jól érzi magát, mire Popa megjegyezte, hogy neki is volna oka panaszkodni. Ő szeszkereskedő — mondotta ekkor Popa — de nem tud eladni egyetlen literet sem, mert a feketeszeszesei, akik adózatlan szeszt árulnak, annyira lenyomták az árakat, hogy a rendes, becsületes szeszesei, képtelenek vevőt találni.

— Azt mondotta ekkor nekem Popa — folytatta vádbeszédét az ügyész —

„Ha szegény, döögöljön meg” — ez a dicsőségtársa Földgáz Részvénytársaság álláspontja

Dicsőségtársa, augusztus 6.

A földgáz áldása szokott lenni annak a vidéknek, ahol ajándékként feltűrt a földből. De nem mindenütt. Dicsőségtársa példaként a földgáz is arra jó, hogy fokozza az elkeseredést és a nyomort. A Dicsőségtársa Földgáz Részvénytársaság augusztus elsejével 20 bálnival emelte a gáz köbméterét, ami 20 százalékos emelést jelent.

Két szoba-konyhás lakás 1917-ben 298 korona 20 fillér értékű gázt fogyasztott. Ma ez 864 lejbe kerül.

Ugyancsak augusztus elsejével a nyugdíjasoktól, az állami és városi tisztviselőktől megvonták az eddigi 50 százalékos kedvezményt. Naponta 10—15 házban zárják el a gázszolgáltatást. De még ez nem minden. A megdöbbentő gorombások sem maradnak el. Példa erre az alábbi eset: Czitrom Erzsébet varrónő fizetési haladékokat akart kérni. Megjelent a földgázrendszeri irodájában s előadta kérését. Ezt a választ kapta: „Ha szegény, döögöljön meg!” Gumann Jenő igazgató volt az, aki ezt a finomlékre való kijelentést tette. Ugyanaz a Gumann Jenő, akit annak idején a magyar ipari és kereskedelmi miniszterum ösztöndíjjal küldött tanulmányutra, mint szegény, de törekvő mérnököt. A magyar állam nevezte ki a kolozsvári bányakutató hivatal főnökévé is, ahol később az impériumválasztás érte.

Nem elég a hajmosás

hasulyt fektet arra, hogy haja mindig egészségesnek lássék! Mossa a haját hetenként rendszeresen SCHWARZKOPF - SHAMPOON - EXTRA — val és öblítse utána SCHWARZKOPF - HAJFÉNY - NYEL, amely minden csomaghoz mellékelve van. A HAJFÉNYPOR a hajnak azonnal megadja természetes rugalmasságát és csodálatos fényt!

SCHWARZKOPF-EXTRA az egyedüli Shampoo hajfényporral KÉPVISELET: „PHARMAG”, BRAŞOV

— Hát mit akarnak, kérem? A rendelet úgy a jogok, mint a kötelezettségek terén, teljes egyenlőséget biztosít a kisebbségi színjátszásnak, a románokkal. A rendeletet természetesen Jorga miniszterelnök ural egyet-értésben hoztam meg, aki szintén a lehető legnagyobb szabadságelvét vallja ezen a téren is. Megvan bennünk minden jóakarát és abszolút nyugati bánásmódban kívánjuk részesíteni a kisebbségi színházi kultúrát. Legfőbb ideje volt már, hogy vége legyen a monopóliumoknak, az üzérkedéseknek, az eddigi állapotoknak, amelyekből állandóan 5—4 színigazgató húzott tisztességtelenül kivételes, megengedhetetlen hasznot...

Megpróbálunk közbevetni, de ez nem megy könnyen. Élénk vita fejlődik ki, amely hamarosan tényleg olyan lesz, mintha újságírók csak egymásközt érvelnének, szabadjára eresztett szenvedélyességgel.

— Tessék idénénél itt vannak a jelentéseim: a kolozsvári Janovicson kívül a többi színigazgató, amint ez már szokássá vált a múlt szezonban is, mind kivonta magát a törvényes garancia lefizetése alól, aminek persze a szerencsétlen színészek isszák meg a levét. Szendrey, Erdélyi Miklós, Fehér, Hevesi Gáspár — egyik jobban siránkozott, mint a másik, nem fizette sem a biztosítékot, annál kevésbé a gázst s némelyikük egyszerűen szólnak eresztette a társulatát. Hát mehet ez tovább? Elég volt. Nem csinálunk többé speciális rezsimet a magyar színigazgatók részére.

Megjegyezzük, hogy mindez rendben van s hogy mi mást sérelmezünk. Nevezetesen azt, miért nem adnak módot arra, hogy maga a kisebbségi magyarság szabályozza a saját színházi életét a nagy szabadság keretében? Mondjuk, úgy, hogy a színházi vezérigazgatóság a legilletékesebb magyar kulturális intézmények javaslata alapján adná ki a jövőben a színjátszási jogosítványokat, nehogy a kisebbségi viszonyokról való tájékozatlanság, vagy rosszulinformáltság következtében káros koncesszionálisok történjenek.

— Azt nem... nem csinálunk államot az államban, — tiltakozik Mavrodi vezérigazgató. — A törvény értelmében csak a román színházvezérigazgatója a színházvezérigazgató, aki a kisebbségi színjátszást illetően, — tudvalevőleg egyenjogúságot biztosít a kisebbségi színművészet számára a többséggel, amennyiben kimondja, hogy a magyar színházrendelők is ugyanolyan feltételek mellett juthatnak koncesszióhoz, mint bármely román színházi vállalkozás. Bárki kaphat színjátszási engedélyt, aki megfelel az általános törvényes előírásoknak és akit a színházügyek vezérigazgatója erre érdemesnek, alkalmasnak ítél. Nincs különbség!

És a meghatározatlan számú színházvezérigazgató, ott és akkor játszhat, ahol meg tud erre nézve egyezni az illetékes városi hatóságokkal, amelyeket csak annyiban köt meg a rendelet, hogy havonta nyolc napra kötelesek a turnézó román társulatok részére fenn tartani színháztermüket.

Szóval: hajrá! — aki bírja, marja! Szemesnek áll a világ... csak marakodjanak minél többen, hivatottak és hivatatlank, idealisták és üzérek, a szerencsétlen kisebbségi magyar színházi kultúra testén, amelyet már amugyis elnyűtt a sok hangzatos, de többnyire csunya önérdéktől, kalózkodástól vezetett „életmentés.”

Éppen manapság, amikor az élet szükségességei minden vonalon szabályozást, racionalizálást követelnek meg, a magyar színházra — valószínűleg a kisebbségi sors keserű ironiájaként — rászabadítják a „szabad verseny” farka-hadjáratát. Nem kérdezik előzetesen, mit szólnak hozzá, kívánják-e, jó lesz-e? Nesze nektek egyenlőség, persze, ahogyan mi alkalmazzuk, a ti véleményezésetek nélkül!

— Az új rendelettel a szabadság — elismerem — kétélű kardját adtuk a kisebbségi magyarság kezébe. Ha nem fog tudni bánni vele, az nem az én hibám lesz!

Nem erőszakoljuk tovább a dolgot. Mavrodi szentül hiszi, hogy rendelete nagylelkű ajándék, amit nem akarunk kellőképpen értékelni.

Másra tereljük a szót. Megkérdezzük, felvett-e a fővárosi Teatrul National idejű műsorába valamilyen magyar darabot is?

— Az Ember Tragédiáját ebben a szezonban feltétlenül bemutatjuk. Goga beígérte, hogy rövidesen elkészül a fordításával, amelyből már csak kevés van hátra a befejezésig. Természetesen mindent el fogunk követni, hogy a darab a neki kijáró legnagyobb szerepben kerüljön színre nálunk is s ha szükséges és lehetséges lesz, elkérjük a pesti díszleteket és rendezőt.

Hogy egyébként mással is illusztráljam mennyire a jóakarát és a megértést vezet, házzal kapcsolatban megemlítem, hogy eltöröltem azt a megszorítást, amely szerint a magyar színházrendelők minden idejében bizonyos számú román darabot is elő kellett adnia. Ezt a kötelezettséget ugyanis ostobaságnak tartottam. Ha akad jó román darab, azt ugyanis játszani fogjuk, mert a közönség kívánja, mint ahogy a mi színházaink egy másuttan játszik a Molnár, Fodor és más magyar szerzők darabjait.

Érdeklődünk még a magyar állampolgárságu színészek további játszási lehetőségéről.

— Az eddigi feltételek mellett a jövőben is jöhetnek, de megkívánom, hogy ajánlólevelet hozzanak Grogorcea budapesti követünktől. Ez csak érthető, nemde?

A végén már mindent érthetőnek és indokoltak találtunk. Még azt is, hogy a kormány kértlen nagylelkűséggel szabad vadászterületnek nyilvánította a kisebbségi magyar színházi kultúra sívárá letarolt mezejét. Más vonatkozásban bezzeg nem ilyen bőkezű és szabados.

Még megérjük, hogy ezután amiatt szaladnak a Népszöveghez mert teljes szabadságot és egyenjogúságot nyújtunk Önöknek! — kacagott ismét a hosszú, de tulajdonképpen meddő vita-intervju végén, meglehetősen kajánossággal, Mavrodi vezérigazgató, aki — meg kell azért adnunk — nagyon derék, kedves kolléga. Reprezentáns, szép ember, sajnálhatja a Viitorul, hogy elvesztette!

k. s.

ASTRA MOZGÓ

BRASSÓ.

Augusztus

6, 7, 8, 9, 10 és 11-én

HIVJON ÉS JÖVÖK

Főszerepben: Willy Forst és Else Elster. Rendezte: Bolváry Géza.

Zenét szerzte: Robert Stolz.

Megjegyzendő, hogy a film és zenéje ugyanazoktól a szerzőktől van, mint a „Két szív egy keringőben”, ami elég garancia arra, hogy a film Brassóban is nagy szenzáció lesz.

MAI SORSOK

Az orvos és a súlyosan sebesült munkás

Bukarest, augusztus 6.

A munkás, akinek a neve helyett csak a betegséglelyzői igazolványának számát iktatjuk ide: No. 62970. Leesett egy épülő ház állványáról. Egy oldalbordája eltört, a fején és a lábain sérüléseket szenvedett. A szerencsétlen munkást felesége és két gyermeke cipelte a Strada Polizu-n levő kórházba.

Ezt a kórházat a munkásbetegséglelyző tartja fent és így egészen érthető, hogy a súlyosan sebesült No. 62970-et is idehozta a családja.

Most pedig adjuk át a szót a szerencsétlen No. 62970 feleségének:

— A Polizu-utcai kórház vezetőorvosa még csak azt sem engedte meg, hogy haldokló férjemet bevigyem a kórházi rendelőbe. „Hol van az igazolványa, hogy tagja a betegséglelyzőnek?” Az igazolvány persze nem volt a sérült férjemnél. Hazaszaladtunk, kikerestük az igazolványt, miközben a férjem ott hörgött a kórház kapujában. Egy óra múlva meg volt az igazolvány, de

az orvos most sem volt hajlandó kezelésbe venni a férjemet, arra hivatkozott, hogy a borda betörése következtében túl sok vér gyűlt össze a nehezebb szervek között s így könnyen komplikációk állhatnak be.

A szerencsétlen asszony így folytatja ezt az irtózatos történetet:

— Egy ápolónő végre megszánta a szerencsétlen férjemet, ellátta a legszükségesebb kötésekkel. En elszaladtam a mentőkért, akik végre elszállították a férjemet a lakásunkba. Egyetlen kórház sem akarta felvenni, mivel nem tudtam kifizetni előre az ápolási költségeket.

Készakarva nem irtuk ki nevét a szerencsétlenül járt bukaresti munkásnak. Egy a sok közül, egy szám:

A munkásbiztosító által kiállított tagsági igazolvány száma: No. 62970.

Láttuk az igazolványt, pontosan be van jegyezve a heti befizetés összege. A szerencsétlen munkás egyetlen befizetést sem mulasztott el.

Súlyos sérüléseivel odahaza fekszik.

Iskolák Egyesületek

— KIRÁNDULÁS A DIMBOVICSOARAI BARLANGHOZ. A Brassói Turista Egyesület folyó hó 9-én, vasárnap, autókirándulást rendez a Dimbovicioara-barlanghoz. Indulás reggel 4 órakor a Kertsch-villa elől. Előzetes jelentkezés feltétlenül kötelező a Brassói Lapok kiadóhivatalában, vagy Bojér Sándor könyvkereskedésében, (Kapu-utca 54. sz.).

— A SÓFALVIKÉRT! Művészi értékű templomi hangversenyt rendezett a Fogarasi Református Bornemissza Anna Nőszövetség, a sófalvi tűzkárosultak javára. A műsor fénypontja Hammerstedt János orgonaművész ur által eljátszott öt darab volt, amely a templomot megtöltötte közönséget teljesen magával ragadta. Hammerstedt orgonaművész tehetsége legyőzte a kis orgona-okozta nehézségeket is és így egy este művészi élvezetet nyújtott Fogarasi közönségének. Az orgonaszámok mellett pompás műsorszámokról gondoskodott a Nőszövetség, a helybeliek részvételével. — Teutsch Ernőné urasszony és Kovács Irma urleány énekszámai, Molnár Margit tanítónő és Walovics István fgm. VIII. o. tanuló előadásában, Mécs László- és Vörösmarthy-költe-mények és a Fogarasi Magyar Dalárda tettek teljessé a műsort. — A hangverseny jövedelmét, 4500 lejt, elküldték Sófálva tűzkárosultjai javára. — Tudomásunk szerint szeptemberben Hammerstedt orgonaművész Szentgyörgy és Kézdivásárhelyen fog hangversenyezni. Már most felhívjuk rá az érdekeltek figyelmét.

— KILENCEDIKÉN LESZ A CSIKSOMLYÓI LEÁNYEGYLET ZÁSLÓSZENTELÉSE. Tudósítónk jelenti: A csiksomlyói római katolikus Leányegylet augusztus kilencedikén tartja záslószentelési ünnepét. A rendezőség a vendégek fogadása és az ünnepély sikere érdekében mindent megtett.

A minisztérium által autorizált Nagyvárad Zsidó Fiuinternátus

felvesz a nyilvánossági joggal bíró zsidó liceumba, gimnáziumba, kereskedelmi és elemi iskolába járó növendékeket. Elsőrendű kóser ellátás. Mérsékelt árak. A növendékeket az igazgatón kívül 3 szaktanár és 2 pedagógus készíti elő. Minden iskolai és internátusi ügyben felvilágosítással szolgál és komoly érdeklődőknek prospektust küld az igazgatóság. Zongora tanácskát a szak-körökben jól ismert Berger Györgyi vezeti a budapesti Zeneakadémia által elfogadott SENN módszer szerint. A tandíjak ezen évben mérsékeltek. ORADEA—NAGYVÁRAD, Strada Delavrancea (Ritcok Zs. utca) 17. szám.

Ifjuság

A legrégibb sport

A boxolás a legrégibb sportok egyike.

A görög világ főöröme volt az ökölvívás.

Ebben az időben azonban nemcsak pusztán izomerőre alapozott sport volt ez. Nagy szerepet játszott a boxolásnál a számítás, a ravaszság is.

Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint az a tény, hogy Kleantes, a híres görög filozófus volt a legünnepeltebb boxbajnokok egyike.

A római világban már nagyot vesztett értékéből ez a sport. Tisztán csak izomerő játszott már benne szerepet s rabszolgákból kerültek elő a legjobb ökölvívók.

Óriási népszerűségnek örvendett ebben az időben a boxolás s nem volt olyan cirkuszi előadás, amely ne gladiátorok mutatványainak kezdődött volna.

Kedvenc gladiátorait a legnagyobb kitüntetésekkel halmozta el Róma. Ők voltak az első professzionista boxbajnokok.

A kereszténység kezdetével letűnt az ökölvívás s csak a múlt század elején bukkant fel ismét Angliában, ahol már oly népszerű, hogy ma száz éve huszezer néző előtt folyt

le az akkori világ legnagyobb boxmeccse, a melyben az angol Cribb legyőzött egy néger bajnokot.

A történelemből tudjuk, hogy a waterlooi csatában kitüntette magát egy Sharo nevű ismert boxbajnok. Fellebbvalói bámuló szemelátára pusztá oklével tizenkét franciát küldött a másvilágra.

Ebben az időben igen durván folyt a boxolás. Kesztyűről szó sem volt és mindenki oda ütött, ahová tudott. Addig folyt a küzdelem, ameddig ki nem dőlt valamelyik bajnok. Nem létezett még akkor a mai „round”, az előre megállapított, percekre kiszámított menet, amely után a boxolók magukhoz térhettek.

A boxolás mai modern formáját tulajdonképpen Amerika állapította meg. Mint a görögök idejében, ma sem játszik főszerepet a boxolásnál az erő. Igen fontos az intelligencia, a ravaszság, az okosság. Ennek köszönhető, hogy igen gyakran ellenfeleikhez aránylag gyenge emberek a box világbajnokai.

Keletafrika őserdeiben

Oroszlánok és elefántcsordák között

1922-ben mintegy nyolc francia szerzetes indult Mozambique-ba, amely mint a portugál gyarmatbirodalom egyik tartománya a keletafrikai partvidéken terül el. Hosszas hajút után szerencsésen el is jutottak Nyassába, amely a portugál gyarmat északi részén terül el. Ide érkezve azonnal hozzáláttak a telepkegyszervezéshez és a legsúlyosabb nélkülözések között meg is alkották Porto Ameliától alig 300 kilométernyire a Santa Maria de Namuno telepét. A szervezés nem bizonyult könnyű feladatnak, mert Mazambique bennszülöttei teljesen primitív, az európai kultúrával semmiféle kapcsolatban nem élő teremtmények akiknek legkedvesebb eledle a kigyó és patkányhús és akik vad bizalmatlansággal fogadták az érkező európaiakat.

Járhatatlan, uttalan őserdők fogják körül a Santa Maria de Namuno missziós telepét és az embermagas elefántfü, a cserjék és a bozót sűrűségében vérengző fenevadak — a leopárd, a vadbivaly, az elefánt és az oroszlán — tanyáznak, gyakori támadásaikkal életveszélyessé téve az ott tartózkodókat. Gyakran voltak kénytelenek elszorogni a kitérített vadállatok támadásait, amelyeket csak a legnagyobb erőfeszítéssel sikerült visszaverni. A lakosság a legnagyobb rossz indulattal és szinte gyűlölködő ellenszengeskedés által tette tűrhetetlenné életüket.

Egyetlen szórakozásuk a vadászat volt. Mozambique állatállománya óriási. — Zebrák és zsiráfok, elefántcsordák, orrszarvuak, hiénák, leopárdok és sakálók tanyáznak a vadonban, ezenkívül pedig számtalan érdekes madár, a keselyűktől egészen a pazartollu paradicsommadár-ig képviseli Mozambique faunájának szébbnél-szebb példányait.

Egy alkalommal, ilyen vadászkirándulások idején oroszlánokra bukkantak a misszionáriusok! Helvzetük válságos volt, mert gyáva és megbízhatatlan bennszülött kísérők az állatok féltelmes királyának feltűnésekor azonnal futásnak eredtek, csufosan cserbenhagyva gazdáikat, akik egyedül és tehetetlenül állottak szemben a fenevadakkal. Az oroszlán-

család, amely egy hatalmasan megtermett himből, egy nőstényből és három kölyökből állott, azonban szerencsére nem vette észre őket s így megmenekültek a halálos veszedelemtől. A vadászok könnyű flobert puskái ugyanis semmikeppen sem bizonyultak volna alkalmas fegyvereknek a hatalmas ragadozók leterítésére s így óvatosan visszavonulva, néhány nappal elhalasztották az orosz-lánvadászatot. A bölcs tanácsnak meg is volt az eredménye, mert alig pár nappal később, amikor a kitérített fenevadak újból megtámadták a telepét, egyiküknek sikerült elejtenie a legnagyobb oroszlánt, amelynek husa különösen a bennszülött lakosság körében kitűnő peccsenyének bizonyult.

Nagyon sokat szenvedtek az éghajlat következtében is. Hónapokig tartott, a míg nagy nehezen megszokták az éjszaka sem csökkenő elviselhetetlen forróságot. A legtöbbet közülük gyakran heves láz gyötörte, amelynek ellenszere, a kinin viszont veszedelmes mérgezéseket idézett elő.

Igen érdekes az az óriási hatás, amelyet a mozgófényképek bemutatása tett. A vadak valósággal lenyűgözve bámulták a bemutatott képeket és érdeklődést mutattak a legegyszerűbb játékszerek és képeskönyvek iránt is. Ilyen módon lehetne tehát legjobban megközelíteni a mozambiquei népek primitív lelkiületét, de még így is bizonyára emberöltők mulnak el, amíg a kultúra valamennyire is csíráit verhet a keletafrikai őserdők birodalmában.

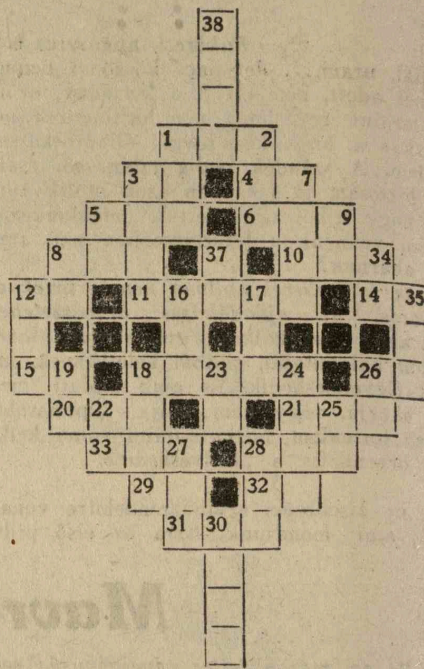
Az „Ifjuság” szerkesztője üzeni:

P. E. Felsőpósi. Hiába várom a megfejtéseidet, késnek. Miért hanyagolod el a Fejtörőt? — K. T. és L. A jutalomkönyvet elküldtük. Irjátok meg, hogy” tetszett. Legyetek ezentúl is szorgalmasak, hogy minél hamarabb még egy könyvet kaphassatok, akik ilyen jó testvérek, megérdemlik, hogy a szerencse rájuk mosolygjon. — B. I. Hídvég. Elkéstél a megfejtés beküldésével, máskor küld be hamarabb. Nem próbálkoznál különben rejtvényekkel is meg? Várom! — I. B. Nagyborosnyó. Hogyne, Béla fiam, várom azokat a rejtvényeket! Csak ügyesek legyenek. — D. R. Nagypárad. Verselő készséged van, amit még jobban ki kell fejtesztened modern költők olvasásával. Azt hiszem, inkább régi költőink verseivel foglalkozol. Egyes verseid olyan ritmusérzékről tanuskodnak, mintha zenésítésre irtad volna őket. Irjál még, bizonyára lesz közülük is közte! — N. A. Brassó. A verseidet ismerem, örömmel fogadom mindig. Remélem, hogy az Ifjuságnak ezentúl is szorgalmas és hasznos munkatársa leszel. Üdvözöllek.

Fejtörő

KERESZTREJTVENY

Beküldte: Friedmann Ernő, Gyergyószentmiklós.

Vízszintes sorok: 1. Szövő állat. 2. Fel-nek ellentéte. 4. Ami nincs összetörve. 5. Oda tesznek minden embert. 6. Aki süt. 8. Papagályokat rendszerint így hívják. 10. Házass. 11. Fordítva erdei állat. 12. Nagy víz. 14. Franciául 6. 15. Régi fordítva. 18. Románul forrás. 20. Minden határon van. 21. Hét vezérek egyike. 26. Kutya. 28. Gazdasági eszköz. 29. Kötő szó. 31. Két mássalhangzóval latinul Hiszekegy. 32. Állati hang, liba csinálja. 35. Fordítva cserkészetben van. — Függőleges sorok: 1. Ügyvéd abból él. 2. Festő festi. 3. Franciául olvasni. 5. Nem hiányozhat háztartásból. 7. Nehéz e nélkül. 8. Házi állat. 9. Az utcákon van. 12. Rajzhoz használják. 16. Vízpara. 17. Tihanyrak van. 18. Férfi van. 19. Derékra teszik. 22. Kertész teszi. 25. Fordítva, papir van ebben a formában. 24. Erdei állat ékezetthibával. 25. Tiltó szócska. 26. Franciául „és”. 27. Fordítva, ami mostanában nagyon sok volt. 28. Latinul én. 30. Erdélyi város. 34. Románul és. 35. Testrészt. 37. ceruza, toll teszi. 38. Toll teszi.

GYERUNK A FELELETTEL

Beküldte: Preisner Pál, Udvarhely.

1. Ki és mikor mondta: „Eppur si muove?”
2. Melyik az a francia—spanyol átjáró, a hol a franciák nagy harcot vívtak?
3. Melyek a legrégibb hosszínértékek és mekkora volt a hosszuk?

EGYENLETREJTVENY

Beküldte: Rosenfeld Bella, Nagypárad.

A = Erdélyi folyó.
B = Ami a piacon van.
C = Az első, amivel a látogatót megkínáljuk.
A + B + C = Erdélyi várossal.

BETUREJTVENY

Beküldte: Brach Ilonka, Nagykároly.

1 1 1 1 & s csuka 6 at $\frac{1}{a}$

Megfejtések

A július 25-i mellékletünk „Fejtörőjének” helyes megfejtése:

Gyerünk a felelettel: 1. Szene és Stilor vajda. 2. A „dro” (cselekszem) görög szóból. 3. Pusztanyéken, 1800-ban. 4. Petőfi Sándor „Szüleim halálára”.

Néprejtvény: Erzsébet, Elemér, Elek. Keresztrejtvény: Függőlegesen: Helyszini szemle, nó, If, dér, int, menetelés, telepesek, eső, őz, só, korom, Olt, tór, alom, óda, éles, én, aer, os, réz, tok, ok. Kolomea, — Vízszintesen: noin, Dolfi, ond, kereszt, Kunság, sző, te, elretentő, példa, tó, loa, mál, usa, som, nevezetes, ok, remek, áll.

Nagyreszt helyes megfejtést küldtek be: Fazakas Tildi és Bandó, Balázs Gizi, Balázs Béla, Popper Babuka és Totó, Mihók Fülöp, Berecki Ilona, Imre Béla, Rosenfeld Bella, Hamlett Lilly, Nagy Magdus, Schenk Dezső és Katona Béla.

A könyvjutalmat sorshuzás után Nagy Magdus, Rosenfeld Bella és Balázs Béla kapják. A nyertesek írják meg pontos címüket és életkorukat, valamint azt, hogy körülbelül milyen könyvet szeretnének.

Közgazdaság

A veszélyben forgó román-német gazdasági szerződés

Írta: POGÁNY MARCELL

Bukarest, augusztus 6.

A német távítói iroda egy új jelenté-
kenyek látszó kis hírt röptetett világ-
közönségére, hogy az amerikai gabona-
termelők érdekszövetsége, a Farm-Board,
elhatározta, hogy két évi időtartamra ga-
bonahitelt ad Németországnak.

Az utóbbi hetekben lezajlott németor-
szági események után, amikor az egész
világ figyelme az agonizáló Németország
felé fordult és a nagy ellenség, Francia-
ország is támogatására sietett a megszor-
ult adósnak, szinte természetesnek lát-
szik, hogy Amerika, amely a tulajdon-
képeni kezdeményezője volt a német szá-
nálási mozgalomnak, nem áll meg a kez-
deményezésnél, hanem a szanálást gya-
korlati ténnyé átvászi, nem csak azáltal,
hogy moratóriumot ad és meghosszabbít-
ja a rövidlejáratú hitelekkel, hanem az-
al is, hogy áruhitelt nyújt a pénztelen
Németországnak, nem annyira önzetlen-
ségből, mint inkább — üzletből.

A Farm-Board által Németországnak
nyújtandó gabonahitel elsősorban Romá-
niát érinti igen érzékenyen. Egy kis pesz-
szimizmussal azt lehetne mondani, hogy
végzetesen segít a román gabonakivitel-
re, mert a Farm-Board ajánlata illuzóriusá-
t teszi azt a szerződést, amelyet alig négy
hétrel ezelőtt kötött Románia Németor-
szággal, olyan viszonytárgyalás körülmé-
nyek között. Ez a szerződés, amely nagy-
mennységű román gabona bevitelét biz-
tosítja a német piacra, mégpedig az adott
körülmények között a legkedvezőbb vá-
mokkal, még nem lépett életbe és
éppen ebben rejlik a szerződés veszélye.

Nem fog ártani, ha a jelenlegi helyzet
megőrlésére visszatérünk azokra a
körülményekre, amelyek a román-német
preferenciális, vagyis kivételes vámked-
vezményeken alapuló gazdasági megál-
lapodást létrehozták.

Kezdődött azzal, hogy tavaly novem-
berben, Genfben, a népszövetségi gazda-
sági ülésen, a középeurópai gabonaterme-
lő államok, nevezetesen Románia, Ma-
gyarország és Jugoszlávia javaslatot ter-
jesztettek elő, hogy a középeurópai ag-
rárság enyhítése érdekében azok az
európai ipari államok, amelyek gabona-
bevitelre szorúlnak, kössenek preferen-
ciális vámkedvezményt az agrárállamok-
kal; tegyük lehetővé azt, hogy az agrár-
államok fölös termésüket rendes áron
értékesíthessék, mert ha enyhül a vál-
ság az agrárállamokban, akkor az ipari
államok is könnyebben tudják elhelyezni
a maguk ipari cikkeiket.

Bár nem vallották be nyíltan, az el-
gondolás az volt, hogy európai ipari ál-
lam csak európai agrárállamtól vásárol-
jon gabonát. A gyakorlati kivétel úgy
képzelték el, hogy Németország például
leszállítja a román gabona részére a bevi-
teli vámot, az amerikai gabona részére
azonban továbbra is a magas vámokat
hagyja érvényben, miáltal a román ga-
bona az amerikai gabonával szemben
előnyös helyzetbe kerül a német piacon.

Amerika ezzel a megoldással szemben
egyelőre várakozási álláspontra helyez-
kedett, de ugylátszik csak a megfelelő al-
kalomra vár, hogy a maga érdekeinek
háttérbeszorítását vissza verje.

Az alkalom nem késelt soká és az ame-
rikaiak, akik a tettek emberei, már ak-
cióba is léptek, hogy részt fessenek azon
a korridoron, amelyet az amerikai gabo-
na ellen akartak vonni Európában.

Eddig három preferenciális vámszerző-
dés jött létre az agrárállamok és az ipari
államok között:

1. Jugoszlávia és Csehszlovákia között,
2. Magyarország és Ausztria között,
3. Románia és Németország között.

Bár a szerződések létrejötte az illető
államok között, azokat csak októberben
lehet élelbeillesztetni, mivel előbb a Né-
pszövetség európai gazdasági bizottságá-
nak kell azokat jóváhagynia és ez a bi-
zottság csak szeptemberben fog összeül-
ni.

A román-német gazdasági szerződés el-
őírázatlan előnyöket biztosít a román
gabonakivitel számára. A szerződés hat-
van százalékos vámleszállítását alkalmaz
a román kukorica németországi bevitelénél,
vagyis az érvényben levő vagonon-
kénti 10 ezer lejes vámot 4 ezer leje-
sre csökkenti és így tovább.

12.800 leje csökkenti és így tovább.

Románia az elmúlt évben 73 ezer va-
gon árpát szállított Németországba, ami
a német árpa-bevitel 33 százalékának fe-
lelt meg, a kukorica-bevitel pedig 28
ezer vagonra tett ki.

A vámleszállítás — ha az valóban élet-
be is lép Romániával szemben, — lehe-
tővé teszi az eddig bevitt gabonamennyi-
ségek jelentékeny fokozását, ami nem
csak azt jelentené, hogy felesleges kuko-
rica és árpa termésünket könnyűszerrel

el tudjuk helyezni, hanem azt is, hogy
a 6 ezerrel, illetőleg 11.200 lejjel leszállí-
tott vám összegét a termelők, mint több-
letet kaphatják meg az exportőröktől,
mert ha kevesebb vámot kell az export-
őrnek fizetniük a bevitelnél, természetes,
hogy nagyobb árat fizethet ő is az általa
kivitelre bevásárolt gabonáért.

A kedvező gabonavámokért Románia
ugyancsak előnyös vámokat biztosított
Németország részére azoknál az ipari cik-
keknél, amelyeket belföldön nem gyár-

Julius közepe óta nem volt inzolvencia Budapesten

A bankforgalom felszabadítása hozhat sorozatos
fizetéseket

Budapest, augusztus 6.

A bankkorlátozások által előállott gaz-
dasági helyzetet hozzák összefüggésbe
azt a rendkívül érdekes tünetet, hogy
Julius közepe óta egyetlen inzulencia
sem volt Budapesten. A hitelezők nem
erőszakolják követeléseik behajtását és

megelégednek a betétkönyvek és betéti
számlák felmutatásával.

Kereskedő-körökben némi aggodalom-
mal is tekintenek a bankforgalom felsza-
badítása elé, attól tartva, hogy, a köve-
telek hirtelen meginduló behajtása egy-
másután következő sorozatos fizetéseket
fog eredményezni.

Amikor a tönkrement bank igazgatósága nyaral...

Tiltakoznak a Banca Generala betétesei, a kényszer-
egyezségi tárgyalás elhalasztása miatt

Bukarest, augusztus 6.

Tegnap megírtuk, hogy a fizetéseket
Banca Generala kényszerjegyzése
ügyében az augusztus 5-re kitűzött tör-
vényes tárgyalást elhalasztották. Ezen
a tárgyaláson kellett volna a betétesek-
nek nyilatkoznia, hozzájárulni a bank
kényszerjegyzéséhez, vagy pedig
csődbe kergetik a bankot.

Érdekes, hogy

a tárgyalást az ilfovi törvényszék azért
halasztotta el, mert a bank igazgatósá-
gának több tagja nyaral és így nem
lehetett részükre az idézést kikészí-
teni.

Tegnap a Banca Generala több beté-
tese beadványt intézett a törvényszékhez,
amelyben tiltakoznak az ellen, hogy a
tárgyalást elhalasztották, továbbá, hogy
a bank könyvvizetésének felülvizsgálását
még mindig nem ejtették meg s így nem
lehet megállapítani, hogy a bank igazga-

tósága által beterjesztett mérleg mennyi-
ben felel meg a bank tényleges vagyoni
állapotának. A betétesek kérik, hogy so-
raikból egy bizottság alakuljon, amely
felülvizsgálja a bank összes eddigi mű-
veleteit s amennyiben visszaélések talá-
lók, a vezetőséggel szemben megtehesse
a szükséges lépéseket.

A betétesek külön felhívást intéztek a
melyben figyelmeztetik a bank összes hi-
telezőit, hogy
semmilyen meghatalmazást, vagy más
okiratot az igazgatóság kérésére ne ir-
janak alá.

A vidéki betétesek pedig értesítsék a
bank fiókjait, hogy azon meghatalmaza-
sokat, amelyekkel a bank igazgatóságát
bizták meg a törvényszék előtti képvi-
selettel, megsemmisítettnek tekintik.

A fizetéseket Banca Generala
kényszerjegyzése ügyében egyébként
augusztus 28-án fog dönteni az ilfovi
törvényszék.

Mindenki elégedetlen, de —

A kormány még van elégedve a gabonatörvény eredményével

Minisztertanács Valeni de Munteniban

Bukarest, augusztus 6.

A kormány tagjai minisztertanácsot
tartottak Valeni de Muntenben, Jorga rezi-
denciájában. A minisztertanács tanul-
mányozta a román-magyar kereskedelmi
szerződés ügyét, továbbá a román-görög
gazdasági konvenció kérdését, amely kü-
lön klauzulát tartalmaz a romániai görög
alattvalók vagyonára vonatkozólag is.

A minisztertanács megállapította azo-
kat az irányvonalakat, amelyek alapján
az új költségvetést össze kell állítani. —
Hozzájárult a minisztertanács ahhoz,
hogy

a falusi gazdák utadótartozásait ter-

mészetben is leróhassák.

A határozatnak nagy fontossága van, te-
kintve, hogy a gazdaszervezetek régóta
követelték azt a régi magyar rendszer
visszaállítását, amely lehetővé tette,
hogy a falusi lakosság maga javítsa ki a
megyei utakat, a munkába pedig beleszá-
mitották az adót.

A minisztertanács megállapította, hogy
a gabonatörvény alkalmazása a legtelje-
sebb siker(?) jegyében történt és hálá a
szigorú intézkedéseknek, sikerült a ga-
bonának egy meglehetősen magas árni-
vót biztosítani(?) a külföldi gabonáárak-
kal szemben. Indokolatlannak minősítet-

tanak, — de hát ez most másodrendű kö-
dés csupán.

A kérdés most az, hogy mi történik ez-
után a szerződéssel?

Ha Németország elfogadja az amerikai
gabonatermelők érdekszövetségének, a
Farm-Boardnak az ajánlatát, mint ahogy
valószínűleg elfogadja, — Románia el-
esik azoktól az előnyöktől, amelyeket a
kés, de még meg nem erősített szerző-
désben Németország neki biztosított. Ez
kétféleképpen következhetik be: vagy
ugy, hogy Németország egyszerűen visz-
szalép a szerződéstől, vagy pedig, hogy
Németország nem lép vissza a szerző-
déstől, amely neki is előnyöket biztosít
és — az alacsony gabonavámokat fenntar-
tja ugyan Romániával szemben, — de
nem vásárol tőle gabonát, minthogy Ame-
rikától két évi hitelre kaphatja azt, min-
den valószínűség szerint éppen olyan ol-
csón, vagy még olcsóbban is talán.

Az egyetlen vigasztaló körülmény,
hogy a jelenlegi buzakampányt a Farm-
Board ajánlata egyáltalán nem befolyá-
solja. Buzát ugyanis nem nagy mennyi-
ségben szállítunk Németországba, min-
thogy a román export-buza piaca főleg
az északi államok, Csehszlovákia, Olasz-
ország, Franciaország, Svájc, Hollandia
stb.

De mi lesz a kukorica-, árpa- és rozs-
feleslegeinkkel, amelyeknek főpiacuk Né-
metország volt?

Erre várunk választ a kormánytól.

te a minisztertanács a pékek tiltakozását
és sztrájkjal való fenyegetőzését a ke-
nyérbélyeg miatt s elhatározta, hogy a
legszigorúbb intézkedéseket fogja alkalmazni
ellenük, egyben pedig utasította a
katonai hatóságokat, hogy ott, ahol
pékszátrájk tör ki, a katonai sütezők lán-
sák el a lakosságot a szükséges kenyérrel.

Az állami hatóságok csak kismennyiségű ércpénzt fogadnak el

Bukarest, augusztus 6.

A pénzügyminiszter ma rendeletet adott ki,
amely szerint az adóhivatalok, valamint a
többi állami adminisztrációk, a közönség által
befizetett összegek 25 százalékát fogadják
el ércpénzben, a többit pedig papírpénzben
kell befizetni.

A rendelkezés már életbelépett.

Augusztus 10-éig bezárt a bukaresti tőzsde

Bukarest, augusztus 6.

Gazdasági körökben feltűnést keltett a bu-
karesti tőzsde határozata, amely
hétfőig, tehát augusztus 10-éig, bezárja a
tőzsde kapuit.

A rendkívüli intézkedést egyrészt azzal in-
dokolják, hogy az augusztus hatodikai ünnep
miatt a bankok zárva tartanak, szombaton
pedig a tőzsde szokott zárva tartani és így a
közbeszó egy napra nem érdemes a tőzsdét
nyitvatartani, másrészt pedig azzal indokolja
a tőzsde intézkedését, hogy az augusztus 4-én
életbelépett új tőzsdei üzanszok miatt, az
ügynökök át kell, hogy szervezzék üzletvitel-
üket, amihez idő kell.

Tőzsde

1931. augusztus 6.

Zürich (nyitás): Berlin —, Amsterdam
206.55, Newyork 512, London 2483.50, Pá-
ris 2008, Milánó 2678, Prága 1518, Buda-
pest 9002.50, Belgrád 908.50, Bukarest
504, Varsó 57.40, Bécs 72.05.

CEGÜNK FENNALLASÁNAK

25 éves
jubiléuma

ALKALMAVAL VEVOINKNEK
EBBEN AZ ÉVBEN AZ EDDI-
GINÉL IS NAGYOBB KEDVEZ-
MÉNYEKET NYUJTJUK

SZÉKELY és RÉTI
ERDELYRÉSZI BUTORGYAR
RT.
MAROSVASARHELY

Fiókok: BUKAREST
BRASSO
NAGYSZEBEN

Kedvező fizetési feltételek!
Garantált minőség!
Szenzációs árak!

METALIZÁLÁS (Metallspritzverfahren)

Porozítások és lyukak kitöltése akár vas- és acélöntvényben, akár ólom-, réz-, sárgaréz-, bronz-, alumíniumöntvényben stb. A lyukakba ugyanazon anyagot fecskendezzük be, mint amilyen az alapanyag, ezáltal egy kifogástalan kémiai fémegyesülés jön létre; a javított helyek könnyen megmunkálhatók, abszolút tartósak és láthatatlanok.

Kivitel és felvilágosítás a kizárólagos képviselőnél:

Ing. A. JAKOBI & Co. S.A.R.

BUCUREȘTI, Strada Pompiliu Eliade 5. sz. — Metalizáló-üzem: Strada Izvor 58. szám alatt. Telefon: 306-72.

Biztos existencia
és legalább 8000 lei
havi jövedelem az
újszerű

RECORD UNIVERSAL

gyorskötőgép beszerzése által. A harisnyák és a ma annyi divatos kötött ruhanemű saját otthonunkban való előállítására szép önálló, vagy mellékkereset, amely szak tudás nélkül bárki által könnyen elsajátítható. Mi magunk is megvesszük a kész árut előnyös áron. Díjtalan felvilágosítás. — Irjon még ma a

RECORD-kötőgépek cégnek
Medgyes, Piața Reg. Ferdinand 17.

Szerkesztői üzenetek

Elkeseredett lány. Tizenhatéves, vigtermészetű, de kétségbe van esve, mert a szülei tüzetében kell egész nap lennie, s nincs magához való barátja, barátnője, akikkel szórakozhatnék. Nos, ilyen korban, egészséges gyomorral, tudóval, szívvel, még csak beszélni sem szabad: elkeseredésről, kivált, hogy otthon az egzisztenciája is biztosítva van. S miért ne találhatna megfelelő társaságot? Ön előtt még egész jövő van, még lesz ideje és alkalma elkeseredni elé.

E. J., Szilágysomlyó. Sziveskedjék a kolozsvári Szociális Misszió elnöknőjétől, báró Huszár Pálnétól felvilágosítást kérni: Címe: Kolozsvár, Str. Cogalniceanu—Farkas-u. 8.

R. L.-né, Székelyudvarhely. Menyháza, Alvácza, Buziás, Herkulesfürdő.

Temesvár, postafiók 63. Csodálkozunk, hogy a forrásnál van és tőlünk kérde a Temesvár-környéki magaslati helyeket, s azok magasságát. A Teius, Franzdorf, Poeni mellett ott vannak még a nagyobb fürdőhelyek: Mehádia, Herkulesfürdő stb. Milyen magasan fekszenek? Ezt igazán ott tudja meg a legpontosabban.

London. A magyar vizum 310 lej, az osztrák 470 lej, a svájci, ha csak átutazik, 10 lej, a francia 350 lej, az angol 480 lej. Tudnia kell azt is, hogy a beutazáshoz százezer lejig bankgarancia kell és az angol követségek beadandó kérvényben azt is pontosan meg kell jelölnie, mely helységbe utazik és kihez.

Sz. Gy. Leveléhez nem csatolt válaszlevelet. Tessék ezzel ellátva, újra megismételni kérdését, amire okvetlenül levélbeli választ vár.

041713. sz. előfizető. Bizony, azzal a sorsjattékkal valami baj van, mert hosszú idő óta semmi közlés róla, hogy „működne”. Ellenben panasz már annál több került hozzánk is, hogy a sorsjegyet megvették, de huzás nem történt, s hát még hol van a sok-sok nyeremény? Ha tényleg nem volna több huzás, ha a vállalkozás csődöt mondott volna, akkor jog szerint vissza lehetne követelni a pénzt.

Nagykároly. Nincs katonai ügyosztályunk, de b. levelének és a másolatoknak sem találjuk a nyomát. Különböző többször hangsúlyoztuk, hogy sem kéziratok, sem okmányok vizsgálódására nem vállalkozunk. Egyébként, ha kérdését megismétli, készséggel utána járunk az ügynek.

I. László. A Tüzesóvát nem közölhetjük, mert, mint Ön is láthatja, lapunk állandóan napirenden tartja a kérdést. Értesítést egyébként köszönjük.

Brassó, Arvaház-u. Nem nyertek.
T. I., Oradea. Senki nem tud a sorsolásról, s így nem írhatjuk meg, hogy mikor lesz a huzás.

K. I. A B. L.-ban állandóan jön hirdetés a nedvesség meggátló eljárásról és anyagokról. Szakszerű tanácsot csak az épület alapos megvizsgálása után lehetne adni.

Mostohák. Sajnáljuk, de nem közölhetjük, s úgy látjuk, kár volna a többi novella be-

Nagyobb kereset...

Csehszlovák gyártmányok előnyös beszerzése által a

REICHENBERGI MINTAVÁSÁRON
1931. aug. 15-21.
Általános mintavásár 18 árucsoport (Textilvásár) Műszaki mintavásár

Vizum nélküli beutazás. — Menetdíj kedvezmény: a romániai vasutvonatokon 50% a visszautazásnál. Csehszlovákiaiában 33%. Vásárgazdálkodók kaphatnak: Ipar és keresk. kamaránál Brassó.

küldéséért is. Kéziratokat nem küldünk vissza.

761249. sz. előfizető. Mást, jobbat, mint a mit az újságokban hirdetnek, mi sem tudunk ajánlani a svábbogarak kiirtására. Ha pedig már mindent kipróbált, hogyan tetszik megoldni, hogy ép mi tudunk valamennyire jobbat kitalálni? Ezzel a problémával még igazán nem foglalkoztunk. Inkább a korrupció, jogtalanság irtásával, de, lám, ez sem megy olyan könnyen.

T. Zs. Állítólag csak a jövő tavasszal. A hivatalos közlés bizonyára idején meg fog történni, úgy, hogy a lapokban figyelemmel kísérheti.

76146. sz. előfizető. Tessék a sepsiszentgyörgyi székely szövetséghez fordulni.

Halastó. Talán sziveskedjék a legközelebb eső mezőgazdasági kamarához, vagy erdőfelügyelőséghez fordulni a halastóra vonatkozólag; esetleg a földművelésügyi minisztérium hunyadmegyei képviselete ad információt.

S. M. B. Tessék az ottani vármegyei prefekturán, vagy pénzügyigazgatóságon elkérni, betekintés végett a Monitorul Oficial amszámát, amelyben az amnesztiáról szóló rendelet megjelent.

Nagyenyed. Panaszát legközelebb közöljük.

K. I., Szilágysomlyó. Sorsjegye nem nyert.

721339. sz. előfizető. A régi magyar sorsjegyek értéktelenek, a háború előtti időből fel nem vett kamatokat hasonló sors érte; kár volna még utána járni és költségeket eszámolni.

21309. sz. előfizető. Sorsjegye nem nyert. A huzásokat a Mercur közli, minden évben kiadott sorsolási jegyzékében.

Előfizetőnk. Azt hisszük, hogy kár volt vásárolni és kár volna folytatni a részletfizetést.

Szegsvári. Van rá mód, s itt is van olyan cég, de, ugyebár, névtelen kívánságra mégsem lehet konkrét választ adni. Tessék magát megnevezni és egyúttal a műtárgyak és a könyvek minőségét, esetleg jegyzékét közölni velünk.

A. A. Sajnálattalunkra, több adattal mint ami annak idején a lapunkban megjelent hírből foglaltott, nem szolgálhatunk, valamint arra nézve sem adhatunk direktívát, hogy hová forduljon az amerikai örökség ügyében. Ha komoly a dolog, az érdeklelt rokonság maga megtalálja a módját, hogy hozzájusson, ha pedig nem, akkor kár minden lépésért. Próbaképpen azonban a bukaresti amerikai konzulátust, vagy a kivándorlási ügyekkel foglalkozó budapesti irodát, Fiume-ut 4., meg lehet kérdezni.

021003. sz. előfizető. Ebben az ügyben, sajnálattalunkra, nem vállalhatjuk a döntőbírói tisztét. Tessék orvoshoz fordulni, aki szakvéleményt tud mondani.

Baróti. Állítólag a Schmoll-pasztagyár vesz át ilyeneket gyártási célra. Alkalmilag tessék odafordulni.

162350. sz. előfizető. Ezekre a kötvényekre nem vonatkozik, mert engedélyezve van az árusításuk. Csak persze részletekben erősen túlfizetik az árakat.

31604. sz. előfizető. Arra a kérdésre, hogy mely pénzintézeteket irták volt megbízhatónak a kormány megállapítása szerint, csak azt válaszolhatjuk, hogy a kormány egyáltalán nem minősítette a bankokat, amint hogy erre nem is hivatott. — Mentősorsjegye nem nyert.

Az asszony mondja férjének:

Amióta „VAS” cipőkrémet hoztál, cipőnk mindig fényes és a cipőbőr feltűnően puha.

Tanácsolom minden háziasszonynak:

Csak „VAS” cipőkrémet!

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vastag betűkből 12 lej. Vasárnap: 7-50, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Négyeszi hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény. A bukaresti kiadás részére: szavanként 3 lej, 50-szeri megjelenésnél 2 lej.

Vétel-eladás

4 hengeres CHEVROLET kamion, majdnem új, eladó, Brassó, Hosszu-ucca 106. 14183

Készruha üzlet, berendezés és áruval, eladó. Cím 14200 szám alatt a brassói kiadóban.

FABUTOR KIARUSÍTÁS. Mielőtt bármilyen butort venne, tekintse meg a Pásztori és Hettmann bútorieszletét, Brassó, Kórház-ucca 32. 14091

Olesón eladó új villa napos portmentes helyen, esetleg kiadó 3 szoba, konyha, fürdőszoba és szoba-konyha lakás. Cím 14241 sz. a. a brassói kiadóban.

25 személyes, használt, üzembé, generaljavításos International autóbussz és ugyanilyen szétszedett alváz karosszériával, hitelező kezéből olesón és előnyös feltételek mellett eladó. Megtekinthető Autoparc garage, Cluj, Calea Victoriei 99. Telefon 2-71. 14234

KENYER-GYÁRI gépeket és berendezést keresek vételre. Friedrich Testvérek, Temesvár. 14236

ELADÓ Chevrolet teherautó, négyhengeres, új gumikkal. Gál Istvánnál, Csikszeredában. 14243

Allást keres

Perfekt jömegjelenésű manikűrös állást keres. Ajánlatok fizettségmegjelöléssel Angel hírlapirodához, Sighet. 14234

FOGTECHNIKUS önállóan perfekt dolgozik, állást keres. Cím 14245 szám alatt a brassói kiadóban.

Magyar gyermektelen házaspár állást keres urasági inasnak és szoba vagy konyha-lánynak. „Hívő” jellegére a brassói kiadóban. 14242

FACHMANN der Strick-Werk u. Textilwaren, längjährige Büropraxis, Wiener, sucht Posten bei grösseren Unternehmen als Betriebsleiter, Manipulant, Disponent, oder Konfektionär. Erstklassige Referenzen und Zeugnisse. Gefällige Zuschriften unter „FACHMANN” an die Verwaltung Brasov. 14234

FÉNYKÉPESZ perfekt negatív pozitív retusör és operatör állást keres. Benda Carol, Piața Daciei, 2. Buzău. 14247

Kereskedelmi iskolában **SZINJELESEN ÉRETTSÉGI-ZETT** szombattartó fiatalember elhelyezkedést keres. — Cím 14235 sz. a. a brassói kiadóhivatalban.

Allást nyer

Azonnali belépésre keresek teljesen perfekt, önállóan dolgozó izezömestert (Schlichtmeister). Csakis elsőrendű szakember ajánlatát kérem. „Schlichtmeister” jellegére a brassói kiadóban. 14171

Perfekt magyar-román és kevés német tudással rendelkező gépiró kisasszonyt keresek, aki a gyógyszerári munkáknál is segít, havi 3000 lej dotációval. Farmacie Păltinsecu, Bulevardul Ferdinand 104. 14238

Lakás

Brasóban **KITUNÓ LEVEGŐJÜ** csendes helyen kisebb butorozott szoba olesón kiadó. Bővebbet 14211 szám alatt a brassói kiadóban.

Egy négy és három szobás modern lakás, komforttal, központi fűtéssel szeptember elsejére kiadó. Brassó, Vasut-utca 61. 14246

Vegyes

FIATALOK tanácsadója. Szerelmi levelező, kiegészítve a társaság illemszabályaival. Bővebbet, virágnyelv, stb. A színes borítólappal 40 lej.

B. L. Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

BRASSÓI LAPOK nyomdavidálatának kiadása és rotatóriá nyoma, Brassóban.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 100, negyedévre 300, félre 600, évente 1200 lej. Magyarországra negyedévre 14, félre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi államokba negyedévre 420, félre 820, évente 1600 lej.

megbízások ielvitelére és fizetések átvitelére tenti, helyi megbízottakon kívül a köv. központi megbízottak vannak feljogosítva: Bartha Géza Dán Dániel, Gerő Sándor.

MEGBÍZOTTAK. Arad: Piața Impăratul Traian 1. (Halmágyi Pál) — **Dés:** Str. S. Barnauiu 10. (Osztián Kálmán) — **Déva:** Str. Ioan Creanga 2. (Balogh Géza), Telefon 17. Hunyad- és Alsófehérmegye részére. **Kolozsvár:** Str. Duba'arilor 7. (volt Timár-utca) (Neumann Ignác). — **Marosvásárhely:** Benjámín Árpád, Szentgyörgy-utca 6. — **Marostordamagye:** Szabó Jenő Címe: Marosvásárhely, Strada Reghiului 10. — **Nagyszombat:** Strada Turnului 13. (Szigetváry László) — **Nagyvárad:** Str. Nic Jiga 32 (Szabó Gyula) — **Szatmár:** Rákóczy-ut 37. (Kertész László) Szatmár- és Máramarosmegye részére — **Szilágysomlyó:** (Halperia Ernő) — **Temesvár:** Gyárváros, Tigris-utca 4. (Halmágyi Pál). — **Torda:** Str. Regele Ferdinand 25. (Dénas József.)

HIRDETÉSEKET felvesznek a kiadóhivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hirdetőiroda. Részletes tarifákkal készséggel szolgálunk.

ÚJ AUTÓ-SZAKKÖNYV.

Az autók elektromos fölszerelése

Berendezése. Kezelése. Fölszerelése, írta MIHALYI ERNŐ okl. gépészmérnök.

Ára **170** Lei.

Brassói Lapok Könyvosztálya

Két emeletes legjobb karban levő

bérház

20 modern, 2 szoba, előszoba, fürdőszoba stb.-ből álló lakással

olcsó áron eladó.

A ház tisztán legalább 15% jövedelmet hajt. Érdeklődőknek részletekkel szolgál. „V. M.” Oradea, Str. Avram Jancu 3.

Figyelje lapunk hirdetéseit